

ABONAMENTUL

Pe un an . . . . . 24 Cor.
Pe jumătate an . . . . . 12 "
Pe 1 lună . . . . . 2 "
Noul de Duminecă pe un an 4 Cor.
Pentru România și America 10 Cor.
Pentru România și străinătate nrii de zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca nr. 20.

INSERTIUNILE se primesc la administrație.

Manuscripte nu se înapoiază.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

Asămănarea cu Englezii.

(R) În chestie de politică, ungurii au pre-dilecția să se compare cu — englezii. Fiindcă Bula de aur maghiară e ceva mai veche și are dispoziții cuprinse și în Charta-magna a englezilor, compatrioții nostri își închipue că și azi Ungaria, în cele politice, stă pe aceeași treaptă cu Anglittera. Scriitorii și oratorii lor nu-și dau seamă, că ceea ce a fost comun, în evul mediu, în legislația maghiară și engleză, erau emanări ale spiritului public medieval, intolerant, egoist și necruțător, spirit de care societatea engleză s'a lăpădat foarte de mult, pe când întocmirile de azi din Ungaria și toate pornirile actualilor conducători, au pecetea feudalizmului. Interesul de rassă, ca să nu zicem patimile, preponderază — asupra tuturor și după cum a dovedit Joi în cameră dr. M. Polyt iar Vineri Vasile Goldiș, actualii guvernanți nu numai că nu se conduc de principiile mari și generoase ale apusului, dar s'au abătut de mult și dela principiile bărbaților de stat maghiari ai generațiunii trecute, generațiune care a pus temelia vieții moderne a statului ungar. Andrassy, Eötvös și Deák sunt corigeați de pigmeii de acum, instituțiunile cari au fost mândria activității și mentalității adevăraților bărbați de stat, se surpă și cad sub loviturile târnăcoapelor politicienilor actuali...

Brutalitatea a înlocuit bunul simț.

Sunt și între unguri mulți, cari văd și știu toate acestea. Nu prea se află însă de cei cari să îndrăznească să și spună ceea ce cred.

E corb alb câte un curagios de acesta. Abatele-canonice Molnár János și-a luat

atâta curagiu. Combătând proiectul de lege a lui Apponyi, în vorbirea ce a rostit-o Joi în dietă, între altele a zis:

»Oare de unde dă statul ajutoarele? Poate că din vistieria unui stat străin ori din a miliardarilor americani? Așa că nu de acolo, ci din banii cetățenilor săi, adică din a individualităților, a familiilor, a confesiunilor, căci aceștia formează statul. Astfel dar, când pretinde acest schimb — școlile — despoaie confesiunile, pe banii proprii, de drepturile sale. Confesiunile însă de aceea plătesc dare statului, ca să-l aducă astfel în situație de a-le apăra drepturile lor școlare.

»Pentru ajutorul de stat în Anglittera nici nu se cere vre-un contra serviciu.

(Buza Barna, întrerupând: Nici nu sunt acolo Valahi.)

»Dar sunt, irlandezi, scoțieni etc.

»Când la 2 Maiu 1862 parlamentul englez a hotărît ajutorarea școlilor muncitorilor și a pus în schimb condiția ca acele școli să fie puse sub jurisdicția unei confesiuni recipiate, a declarat și aceea, că »deși primește ajutorul de stat, acesta însă — statul — nu se poate amesteca în afacerile de învățământ, nici în disciplina școlii, nici în administrația școlii. Inspectia e chemată numai să constate dacă există condițiunile sub cari s'a acordat ajutorul de stat...

»Iată dar că englezii în schimbul ajutorului de stat nu pretind nici o renunțare la vre-un drept... Ba, după-cum mi-a spus o persoană care a învățat acolo și s'a întors acasă acum de curând, statul pune la dispoziția școlilor tot ce le tre-

buie, dar nu-și bate capul cu cărțile didactice, nici cu sistemul de învățământ, nici cu disciplina, nici cu persoana învățătorilor (Sgomot mare. Strigăte: Acolo nu-s trădători de patrie!) ci numai să fie rezultat».

Buletinul despre desbaterile dietei spune, că pe când abatele Molnár îi dăscălea în acest chip pe colegii săi din coalție, cineva de pe galerie a început să vorbească: a fost cunoscutul ciasornicar, »patriotul adevărat« care se simte dator a combate pe toți naționaliștii, căci după alui părere aceștia sunt trădători de patrie, deci trebuie spânzurați...

În realitate, vociferând a spus ceea ce auzise și dela deputați. »Az Ujság« cu drept cuvânt a zis că între ciasornicarul dela galerie și între imunii din sală nu-i nici o deosebire.

Iar nota situației asta e: înoată toți în același curent șovinist, bărbații puși la cârma țării au aceeași minte optusă ca ciasornicarul care face și el politică dela galerie... Deputații întocmai așa vorbesc, câte verzi și uscate, pentru a le merge vestea 'n țară, după cum s'a făcut, dintr'o lovitură, vestit ceasornicarul. Pentru că dela Andrei cel cu Bula de aur și până azi, în era »guvernului național«, în Ungaria totul s'a dezvoltat în senz retrogad... Ceea ce au făcut atunci feudalii, națiunea politică, actualii bărbați de stat socot că au dreptul s'o facă cei ce aparțin rasei maghiare...

Procedura asta însă nu e cătuși de puțin englezească. S'a simțit îndemnat s'o spună și abatele Molnár.

Suntem însă siguri: a bătut toaca la urechia surdului... Strânsura din dietă, în-

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

0 aniversare.

— Scrisoare. —

Lumea ce-ai fost visat-o, negă-sind-o nicăirea)

Caută în tine însuși liniștea și fericirea (...)

Vlahuță.

...O furie a vijeliei de afară izbînd în geamuri, aduce în fluerăturile ei, șueratul prelung și ascuțit dela Fabrica de cuie. Sunt ceasurile 7 seara și chemarea aceea, vestește ieșirea lucrătorilor dela lucru.

M'am ridicat iute dela o broderie, mă simțeam ca înțepenita după 5 ore de lucru, mereu în aceeași așezare, aplecată, cu ochii țintă pe gherghet; îmi îndrept privirea împăienigenită spre ceasornic și observ exacta potrivire, sunt orele 7 fix. Cu ultima secundă ce împlinise ceasul acesta, împlinea totdeodată un an, de când, îți mai aduci aminte?

Ne aflam verișoara mea Maria, tu și eu în salonul vostru. Mama ta lipsea întâmplător. Erau câteva minute, de când toate trei tăceam, când răstoind pe birou »Din goana vieții« a lui Vlahuță, îmi sugeră o idee ce o grăii tare: Unde ne va mâna goana vieții de acum într'un an, pe unde ne vom găsi și ce vom face ori ce vom gândi în ceasul acela? Și iată-ne prinse, copilărește, să ne scriem la anul pe aceeași vreme. Și era senin afară, cald și bine, într'o Duminecă. Iată acum anul împlinit și eu tresărind la ceasurile 7, sărînd totdeodată dela lucru cu o serioasă hotărîre de a mă ține de vorbă cu voi.

Și fiindcă tu ești mai mosafir ca vara Maria, iată că m'apuc a'ți scrie ție întăi.

Un an trecut!.. Da, a trecut ca o fâlfăiere de aripi; și cu toate acestea cât de multe brazde a lăsat. Ce am făcut în cursul atâtor zile? Nimic ce ar putea lăsa urme de folos altora. Nimic decât mi-am trăit vieța înainte, sguduită, întinsă, când ici când colo de întâmplări, de împrejurări, una mai rea și mai nervoasă ca alta. N'am ales nimic din cheltuiala atâtor zile, afară numai de întinderea unor vederi mai largi, unele convingeri în parte, alte cântăriri de pe altă parte, asupra existenței, ce trebuie sa fi-o țărăști pentru că trebuie să trăiești. Și pe măsură ce fac pașii în vieța ce mi-a fost blăstămată s'o duc, o dorință neinvinsă mă stăpânește, mă chinue, — aceea de a nu mai merge înainte.

Ști, am văzut odată un câmp întins, plin, plin, cu spice de grâu în cea mai desăvârșită creștere a lor. Bătea vântul și îi scutura încovăindu-i atât de des și atât de tare, pare că erau ondulațiile unei mări de aur, așa de frumos străluceau la soare. La picioarele mele un spic înalt și îmbeșugat, se rupsesse dintr'odată. Vântul îl doborise. Și mă gândeam cu milă și cu ciudă la soarta lui; la urmă însă cugetam că-i va fi fost totuși mai fericită ursita, zdrobit de un vânt, decât tăiat cu interes de secera lacomă.

Și ce i-a păsat câmpului întreg de lanuri, ce i-a păsat agriculturului, de un spic cu câteva boabe de grâu, ce n'ar fi îndestulit nici măcar foamea unui copilăș?..

În haosul omeniirei acesteia, unde nimic nu e adânc, adevărat, cinstit, oh, mai ales cinstit, din toate cu ce se laudă omul pentru ca să predomine

fiara, lumea mă înspăimântă, mă chinuie, mă scârbește cu deșertăciunile-i cumplite, și în ființa-mi întreagă, o putere mare se răsvrătește, mă sbuciuună, întărindu-se în chip de a rugă întru totul soarta spicului de grâu!

Da, nu e o pornire fantastică, nici gust nervos de tineră domnișoară, cu iluzii pierdute etc. etc. e încheierea ce mi-ar încorona fericit traiul searbăd, sărac de nădejdi, pe cari n'am cu ce le hrăni, ar fi melodia divină ce mi-ar închide clipele de liniște rară, când n'am simțit învăluire suflitească mai caldă și mai sfântă de cât iubind aceea ce e frumos, frumosul încarnat desăvârșit, sublim!

Parte datorită tot oamenilor de altfel, răsărind cu scânteieri de luceafăr, în noaptea păcatelor lor! De aș fi un Dumnezeu aș ierta greșalele numai acelor păcătoși, cari în propria exaltare a nebuneștilor lor porniri au creat sublimuri!

Aș vrea, scumpă amică, aș vrea ca la anul pe vremea aceasta, să fiu trecut de mult în șuvoiul celor duși de-apururi, mai nainte ca otrăvitoare interese să-mi fi sfășiat cea din urmă bucățică de inimă, în stare să mai bată pentru ceva.

Iată șirul gândirilor mele ce de un an le-am depănat mereu, fără ca împrejurările ciudoase să le schimbe cursul. Nu te supără că nu pot măcar cu rândurile mele să înseninez casa, dacă afară toarnă cu găleata, urlă vijelia, tună și fulgeră, ceasurile acestea ce aniversează un an trecut cu un început senin, a împodobit natura cu însuși frământările și lacrimile mele...

Marma.

tocmai ca publicul dela galerie, habar n'are de spiritul de echitate și dreptate ce caracterizează legiferarea engleză. Și dacă totuși scriitorii și oratorii șoviniști continuă să compare vieța de stat din Ungaria cu cea din Englitera, asta-i o dovadă că sunt proști ori perverși.

Din România.

† V. Lascar. Dl Dim. A. Sturdza, șeful partidului național-liberal, a trimis președinților cluburilor liberale din județe, următoarea telegramă:
Stimate Domnule,

»Ieri în 22 Martie v., la ora 8 seara, a încetat din viață fruntașul partidului nostru, Vasile Lascar.

»Țara întregă resimte pierderea dureroasă a unuia din cei mai valoroși fii ai săi.

»Inteligență vie, om energic și hotărît, devotat binelui public, Vasile Lascar, dela Constituanta din 1884, în care și-a făcut debuturile politice în mod strălucit, a fost până în ultimele sale momente continuu la muncă.

»Nu mă îndoesc că amicii nostri politici vor azista în număr cât mai mare posibil la înmormântare, care va avea loc mâine, Sâmbătă, orele 2 p. m.

D. Sturdza.

Vasile Lascar s'a născut în 7 Noembrie 1854, în orașul Tg.-Jiu.

Studiile primare și-le-a făcut la Tg.-Jiu, iar celelalte, liceale la Craiova.

În urmă a fost trimis la Paris, unde și-a făcut studiile de drept.

Întors în țară, a îmbrățișat cariera de avocat, stabilindu-se în orașul său natal, unde dela început a fost cu deosebire apreciat și a știut să se facă iubit de toți concetățenii săi.

Deși foarte tânăr, a fost ales în consiliul comunal al orașului și desemnat ca primar.

În această însărcinare, a dezvoltat o mare și rodnică activitate și a pus începutul lucrărilor pentru asanarea și înfrumusețarea orașului.

A fost ales pentru prima oară deputat în anul 1884, sub guvernul lui Ion Brătianu. Atât marele bărbat de stat, cât și Mihail Kogălniceanu, aveau o deosebită considerațiune pentru tânărul deputat, în care puneau mari speranțe.

Defunctul a fost unul din cei mai devotați susținători ai guvernului lui Ion Brătianu, până la retragerea lui dela cârmă, în 1888.

În timpul opozițiunii de 7 ani, până la 1895, Vasile Lascar a luat parte activă la acțiunea partidului național-liberal.

La revenirea partidului liberal la guvern, în 1895, Vasile Lascar a fost ales din nou deputat, de astă dată la col. II de Ilfov; în Capitală, începuse deja să se bucure de o mare notorietate ca avocat și ca om politic.

La deschiderea acestei sesiuni parlamentare, Vasile Lascar a dezvoltat propunerea, semnată de un mare număr de deputați, ca Statul să contribuie la ridicarea monumentului de recunoștință națională lui Ion C. Brătianu.

Ca membru al cabinetului de sub presidenția d-lui P. S. Aurelian, în Noembrie 1896, când i-s'a oferit ministerul de interne, Vasile Lascar a luat o parte însemnată la rezolvarea chestiunii metropolitane. A propus apoi legea pentru pensiunile funcționarilor comunali și județeni, dezvoltând în același timp o mare energie pentru îndreptarea moravurilor administrative.

La 1901, Vasile Lascar a fost reales deputat de Ilfov. În Cameră, prin poziția și autoritatea pe care o câștigase, a adus însemnate servicii guvernului chemat să îndrepteze situația sdruncinată a finanțelor Statului.

După retragerea lui George D. Pallade din minister, în Noembrie 1902, Vasile Lascar a primit din nou conducerea ministerului de interne.

Inzestrat cu o rară energie, cu un spirit organizator și prevăzător; doritor de-a îndrepta administrația țării, Vasile Lascar a prezentat proiectele pentru desființarea polițiilor comunale din țară, pentru reforma poliției generale a Statului, pentru reorganizarea comunelor rurale și pentru reforma procedurii electorale.

Pe lângă calitățile netăgăduite de bărbat de stat și om politic, Vasile Lascar a fost un eminent orator parlamentar, al cărui cuvânt era ascultat cu respect chiar de adversari.

În ultimele alegeri legislative Vasile Lascar a fost ales senator al col. I. de Suceava.

Dispoziții legislative.

Ministerul de interne.

Carol I,

Prin grația lui Dumnezeu și voința națională, Rege al României.

La toți de față și viitori, sănătate:

Asupra raportului ministrului Nostru secretar de Stat la departamentul de interne sub Nrul. 6.634;

Pe baza legii, sancționată și promulgată cu decretul Nostru Nrul 1318/907, publicat în »Monitorul Oficial« Nrul 280 din 15 Martie a. c.

Am decretat și decretăm:

Art. I. — Se aprobă de Noi amânarea tuturor alegerilor comunale ce sunt a se efectua, cum și prelungirea mandatelor actualelor comisiuni interimare până la noi dispozițiuni.

Art. II. — Ministrul Nostru secretar de Stat la departamentul de interne este însărcinat cu executarea acestui decret.

Dat în București, la 16 Martie 1907.

Carol

Ministru de interne,
Ion I. C. Brătianu.

Academia română. Sesiunea generală din 1907. Programa lucrărilor.

1. Raportul Secretarului general despre activitatea Academiei în 1906—7.

2. Raportul Comisiunii financiare asupra exercițiului bugetar 1905—6.

3. Alegerea Comisiunii pentru examinarea lucrărilor făcute în 1906—7.

4. Raportul Comisiunii permanente a Bibliotecii pentru 1906.

5. Raportul Comisiunii Fundațiunii Adamachi pentru 1906—7.

6. Alegerea a doi membri cari, împreună cu Secretarul general, să formeze Comisiunea Fundațiunii Adamachi pentru 1907—8. (Art. 16 Reg. Adam.)

7. Raportul Comisiunii Fundațiunii Oteteleșanu pentru 1906—7 și alegerea Comisiunii pentru 1907—8.

8. Raportul Comisiunii pentru împărțirea cărților didactice și religioase din Fondurile Ioan Fătu și Ioan Scorțeanu în 1906 și alegerea Comisiunii pentru 1907.

9. Raportul Comisiunii Dicționarului limbii române asupra lucrărilor din 1906—7 și alegerea Comisiunii pentru 1907—8.

10. Raportul Comisiunii Fundațiunii Ioan Agarici pentru 1906—7 și alegerea Comisiunii pentru 1907—8.

11. Raportul Comisiunii Fundațiunii Tache P. Anastasiu pentru 1906—7 și alegerea Comisiunii pentru 1907—8.

12. Raportul Comisiunii însărcinate cu reglementarea fondului de penziuni pentru funcționarii Academiei. (Deciz. 25 Martie 1904).

13. Continuarea propunerilor Comisiunii pentru revizuirea regulamentelor Academiei. (Deciz. 11 Aprilie 1905).

14. Discursul de recepțiune a dlui L. Mrazec.

15. Deciziunea asupra propunerilor Secțiunilor pentru acordarea premiului Năsturel de 4000 lei. (Art. 8, 9, 13 Reg. Prem.)

16. Deciziune asupra propunerilor Secțiunilor pentru acordarea premiului Asociațiunii Craiovene pentru cărți didactice, de 1500 lei. (Art. 13 Reg. Prem.)

17. Deciziunea Secțiunii literare pentru acordarea premiului Statului, Eliade-Rădulescu de 5000 lei. (Art. 8, 9, 14 Reg. Prem.)

18. Deciziunea Secțiunii istorice pentru acordarea premiului Adamachi de 5000 lei. (Art. 8, 9, 14 Reg. Prem.)

19. Deciziunea Secțiunii științifice asupra lucrărilor prezentate la premiul Lazăr, de 5000 lei, despre Pelagra. (Art. 19, 20 Reg. Prem.)

20. Deciziunea Secțiunii istorice asupra lucrărilor prezentate la premiul Neuschotz de 2000 de lei, despre: Istoricul căilor ferate din România. (Art. 19, 20 Reg. Prem.)

21. Ședința publică solemnă pentru proclamarea premiilor acordate. (Art. 17 Reg. Prem.)

22. Subiectul ales de Secțiunea literară pentru premiul Năsturel, din seria A., de 5000 de lei, din 1912.

23. Subiectul ales de Secțiunea istorică pentru premiul Eliade-Rădulescu de 5000 lei, din 1912.

24. Subiectul ales de Secțiunea științifică pentru premiul Adamachi, de 5000 lei, din 1912.

25. Raportul Comisiunii însărcinate cu examinarea lucrărilor făcute în 1906—7.

26. Alegerea Comisiunii financiare pentru cercetarea conturilor din 1906—7.

27. Comisiunile de câte trei membri aleși de Secțiunea istorică spre a cerceta lucrările cari se vor prezenta la premiile din 1908 (Art. 20 Reg. Prem.):

«Eliade-Rădulescu», despre: Domniile române sub Regulamentul Organic până la 1848.

»Adamachi», despre: Istoria lui Mihaiu-Viteazul, 1593—1601.

»Ioan Kalinderu», despre subiectul: Monografia economică, statistică și socială a unei comune rurale în România.

28. Alegerea membrilor corespondenți români în locurile vacante: trei la secțiunea istorică, doi la secțiunea științifică.

29. Alegeri de membri onorari și membri corespondenți străini.

30. Formarea bugetului pentru anul 1907 până la 1908.

31. Alegerea președinților și vice-președinților secțiunilor pentru 1907—8. (Art. 15 stat.)

32. Alegerea președintelui și vice-președintelui Academiei pentru 1907—8 (Art. 15 stat.)

33. Raportul secretarului general asupra lucrărilor sesiunii generale din 1907.

Caritatea damelor române. Societatea damelor din România »Crucea roșie«, a trimis mai multe delegațiuni pe scena răscoalei, pentru a împărți cele de lipsă, țăranilor cari au fost răniți cu ocazia revoltei.

D-nele C. Arion, Ghica, trei surori de caritate și d-nii Ghica și locotenent-colonelul Dr. Grozeanu s'au dus Joi în satul Vieru din districtul Vlașca, despre care se știe că a fost bombardat de artilerie. Dar numărul răniților fiind mic și cei mai mulți într'o stare puțin gravă, delegația s'a reîntors seara la București.

O altă delegațiune a »Crucei roșii« s'a dus la Ghimpași sub direcțiunea dlui Dr. Constantinescu.

Membrii acestei societăți caută în particular să vină în ajutorul populațiunii, unde medicii populari nu se ajung.

Un om nou și două albumuri.

— Raport telefonic din Camera ungară. —

Budapesta, 6 Aprilie.

Acestea au fost momentele deosebite a ședinței de azi.

Manoilovici s'a făcut interpretul nobililor dame sârbești. Cele două albume mari, albastre, mărturia unui popor tare de înger, au fost admirate de toți. Ele treceau prin mâni, chiar și prin ale faimosului inzulțător Nagy Gy., pe care damele noastre l-au stigmatizat de tipic inf.m!

Ca orator, Manoilovici este isteț, deși nu dispune de calități externe. Nu putem însă lăsa neexprimată nemulțumirea noastră pentru oportunistul lui pronunțat.

Invingătorul dela Lugoș, dr. G. Popovici s'a prezentat brav și demn, neînfricat nici de emoția primei pășiri, nici de furia șoviniștii ce izbucnise, adesea cu sprijinul președintelui. Vorbește liniștit și respicat, fără fraze de efect, însă stăpân peste argumente adevărate. Cu nițică indeletnicire, avem nădejde a-l mai auzi ales, ca un orator de frunte. Președintele luase o deosebită ciudă pe el, pentru desfășurarea îndrăzneată a vorbirei sale.

Ședința se deschide la orele 10.

Președinte Justh Gyula.

Deputații naționaliști: Mihali, Pop, Popovici, Suciu, Vaida, Damiaa, Manoilovici, Musițchi, Novac, Polyt, Goldis, Maniu, Vlad.

La ordinea zilei proiectul școlar.

Marjay Péter: (kossuthist reacționar. Preot calvin, și ca toți semenii lui, pozează de nesu-

ferit.) Spune un toast măgulitor în sănătatea lui Apponyi. Așteaptă toate bunurile cerești și pământești dela sancționarea proiectului. Molnár a dat cu bâta în baltă. El nu-și teme — de bani autonomia bisericeii sale. Vorbește despre greutatea cu care se adună fondul penziunii, prin cei 30 de filieri ce este dator fiecare salar a-i plăti. Mai mulți maghiari se romanizează, decât vice-versa. Sfârșește îmblând și el pleavă.

Manoilovici Ion: Vorbește cum a fost încredințat în adunarea dela Becicherec. Prezintă două frumoase albume mari, cu 30,000 de iscălituri a damelor sârbe, în care protestează în contra sugrumării limbei lor materne, și făgăduesc a-și crește copiii în iubire de neam și de lege.

V. Goldiș: Trăiască damele sârbe. (Naționaliștii fac ovații. Ceialaltii tac — complezant.)

Manoilovici: În timpurile vitrege ale guvernelor anticonstituționale, naționalitățile au sărit întru ajutorul patriei. — Prin proiectul de față naționalitățile perd, dar pierderea asta nu înseamnă câștig pentru maghiari — ci este o daună a țării. Combate rigoarea disciplinei.

Noi nu punem piedeci în calea învățării limbei maghiare. Însă de câte ori statul face dispoziții în direcția asta, ținta lui finală este desnaționalizarea. Ideia națională nu-i iertat să fie idee a iubirii. Proiectul ar putea suferi critica cât de blândă a principiilor pedagogice. Impunerea unei limbi necunoscute este pentru elev cea mai grozavă piedecă, pentru a-și putea însuși cunoștințele și noțiunile elementare. Protestăm ca învățarea limbei maghiare să fie o condiție sine qua non, a școlilor nemaghiare. Pornind din pilda Elsasiei spune, că unitatea țării să nu o căuim în unitatea limbei, ci în unitatea sentimentelor. (Mișcare).

Simkó: Asta vrem și noi, să simțiți unguerește!

Nu primește proiectul.

Leitner Adolf, (democrat, anticlerical pronunțat. Om bătrân domol. Sede pe băncile naționaliste și trăiește bine cu vecinii). Și el se rătăcește în credința că proiectul ține în vedere tocmai interesele confesiunilor. Nu trage la îndoială nici sinceritatea lui Apponyi. Naționaliștii exagerează strigând că pentru ajutorul statului li-se cere o recompensă grozavă. (Naționaliștii contrazic zimbând).

Face deosebire între morală și religie. (Poporali se prind de vorbă cu el neconținut). — În școlile confesionale băieții capătă poftă la discuții și certe confesionale. (Poporali rid. Förster face glume, abținând cu ele avertismentul prezidențial). — Ținuta naționaliștilor este cu adevărat amenințătoare. (Nagy György aprobă cu plăcere). Te pune pe gânduri asta, din partea unor oameni ce sed în aceeași casă cu tine. Naționaliștii ar trebui să ceară ei însuși ajutorul statului pentru a învăța limba maghiară. (Sgomot pe băncile naționaliste. Goldiș: Aruncă neghină). Este just a pretinde ca limba statului să fie exclusiv cea maghiară. (Sgomot). Recunoaște că românii din Serbia sunt mai vechi locuitori ai țării decât maghiarii. (Gălăgie lungușoară, la care ia parte și prezidentul). Însă nu trebuie să uităm că și dacă este așa, maghiarii nu au fost primiți pe acest pământ, ca oaspeți, ci ca viteji cuceritori...

Dr. Pop: Asta-i concepție democratică! ? (Naționaliștii îi țin isonul, lucruri de observație foarte nimerită).

Leitner: În restul vorbirii sale bate calea mănului, atingând școlile confesionale ovrești și terminând cu primirea proiectului, în nădejdea grabnicei statificării complete. (Pauză).

Vorbirea lui Dr. G. Popovici.

Dr. Popovici: Ne închinăm constituției, dar ne închinăm și voinței poporului. Intrarea noastră în parlament, este ultima încercare de-a ne câștiga pe cale legală drepturile ce ne compet.

Prezidentul: Il roagă să se apropie de temă.

Dr. Popovici: Noua eră nu diferă nimic de vechea eră, în ce privește uritele tendințe de maghiarizare. — Citește dispozi-

țiile legilor fundamentale despre naționalitate și autonomie. Acestea legi au fost mai cu sfințenie păzite chiar și de către guvernele anticonstituționale, decât de guvernul național de azi. — Din aproape două mii parohii ce avem nici 50 nu vor mai fi dispuse a susține școala confesională, după sancționarea proiectului. — Citește articolii vătămători din proiect.

Prezidentul: Roagă să cetească mai repede. Ținând pauze așa de lungi, va fi silît să dea cuvânt la alt deputat.

Dr. Popovici: Respinge acuza că autoritățile bisericești sunt în contra ridicării salarelor învățătoarești. Insuși cel mai recent congres al bisericeii a regulat salarele învățătorilor, îmbunătățindu-le spre îndestulirea lor. Primim bucuros bani dela stat în scopuri culturale, însă în schimb odată cu capul nu ne renegăm. (Sgomot.)

O voce kossuthistă: Du-te la Viena!

Dr. Popovici: Articolul 59 din proiect este cu deosebire în contra legilor în ființă. Dovedește asta foarte frumos. Nu crede că ar exista un singur învățător care ar putea îndeplini dispoziția din § 19. Acela e absurd! (Contraziceri! S'auzim!) — Nu agităm în contra culturei maghiare, o apărăm numai a noastră. Sub scutul culturei maghiare se îmbuibă tot felul de nevrednici. Nu poartă frică pentru poporul român și sârb, pe aceștia numai sabia și focul îi va stârpi. (Aplauze la naționaliști. Raportorul se mișcă pe scaun). Interesele românilor și unguirilor sunt aceleași. (Gălăgie. O voce: Afară nu vorbești așa!) Tot așa am vorbit și afară și astfel o să vorbesc totdeauna!

Izbucnirea furtunei.

Vorbind mai departe, cea mai blândă figură dintre deputații naționaliști a zis:

»Nu e prudent, din nici un punct de vedere să forțați o reformă, pe urma cărei se vor vărsa nu numai lacrimi multe, dar se poate să pricinuiască și vărsare de sânge!«.

Aceste cuvinte s'au pierdut într'un sgomot infernal.

Președintele sună din clopoțel, deputații unguiri sar toți, strigă și amenință.

— Ce-i asta? Amenințare!

— La ordine, afară cu el!

Președintele îl îndrumă la ordine.

Dr. G. Popovici termină respingând proiectul și cerând ca ministrul să-l retragă.

A doua furtună.

La ora 1 și 10 minute ia cuvântul dr. Al. Vaida, explicând art. 170 din regulamentul dietei. Recunoaște că în trecut prezidentul s'a arătat imparțial față de naționaliști, de o vreme încoace însă e prea sever.

Iar izbucnește un sgomot infernal. Kossuthiștii mai ales strigă: *La ordine!*

Prezidentul observă lui Vaida, că n'are drept să discute asupra purtării prezidentului.

Vaida: Dar avem dreptul să supunem proiectul celei mai minuțioase discuțiuni, pentru că el atinge interese vitale de ale noastre.

Prezidentul: Pentru că discuți cu mine, te îndrum la ordine.

Voci: Vor să terorizeze, întocmai ca socialişti.

Markos: I-am prea desmerdat!

Alte voci: Vorbesc câte toate. Vor să ne descrie și opinca!

Vaida continuă a vorbi în mijlocul unui sgomot mare. Se plânge de maniera prezidențială.

Președintele: Asupra procedurii mele camera singură are drept a se pronunța. Câtă vreme nu m'a advertizat prin vre-un vot, socot că procedez conform voinții sale (aplauze). *Retrag vorbitorului cuvântul* (protestări energice pe băncile naționaliștilor).

Dr. I. Maniu vorbește privitor la același § al regulamentului. Vorbește calm și politic, exprimând regretul văzând resentimentul dietei față de naționaliști și cum aceștia pe nedrept sunt acuzați de arțăgoși. »Am, zice, mult respect pentru prezident, dar în fine și el e om și poate greși«.

Prezidentul. Pe baza §-lui 222 din regulament, te îndrum la ordine.

Maniu continuă a vorbi și pune întrebarea dacă are ori nu drept să citeze într'o limbă pe care prezidentul n'o înțelege.

Prezidentul. Adineaori am întrebat numai din ce carte se citează. N'am excepționat limba.

Maniu continuă a vorbi, dar prezidentul îi detrage și lui cuvântul.

Intre naționaliști protestări energice. Ungurii sar asupra lor. E o încăierare de vorbe ca la bălciu. Contele Batthyáni, Markos și Nagy escelează în provocarea scandalului.

La ora 1 și 20 notarul, după ce se face liniște, strigă numele lui dr. Mihali.

Al patrulea orator român.

Dr. T. Mihali roagă Camera ca ori să-i deee voe să-și amâne vorbirea pe Luni, ori să prelungească ședința.

Se naște sgomot mare. Preoții Hock și Markos strigă ca scoși din fire. Prezidentul sună clopoțelul și discută violent cu notarii.

Pune la vot dacă dieta vrea să prelungească ședința. Se primește. Contra au votat o parte dintre kossuthiști.

Dr. T. Mihali vorbește asupra proiectului la ordinea zilei. Cerem, zice, garanții constituționale pentru existența noastră națională și luptă vom purta în contra a tot ce amenință ființa noastră etnică. Asta-i baza pe care stăm și nimeni nu are drept să contesteze nizuințele noastre culturale. Guvernul să se pună pe baze legale când vrea să aducă o lege nouă. Nu ar fi însă legal votarea acestui proiect, pentru că actuala cameră nu poate să afirme despre dânsa că reprezintă întreg poporul. S'a dovedit că nu reprezintă opinia întregii țări.

Prezidentul, care împreună cu mulți deputați unguiri a înțeles »națiune« în loc de »țară«, îl îndrumă la ordine.

Se naște iar tumult, vociferări.

Dr. T. Mihali continuă a dovedi că din punct de vedere constituțional, proiectul lui Apponyi este foarte de excepționat: el țintește la desființarea unei legi existente și care n'a fost abrogată.

Și pentru ce? Pentru o chimică. Apponyi crede că va face pe toți din patrie să vorbească ungurește. Noi judecăm însă cu mintea, iar nu ne luăm după imbolduri și zicem că-i absurd ceea-ce vrea Apponyi

Cine va avea trebuință, va învăța ungurește și fără să fie silit prin proiecte ca ale lui Apponyi. Noi am învățat bucuros și trei limbi. Nu se poate însă octroa asupra masei poporului o limbă străină lui. A pune pe copii să învețe în limbă pe care nu o știe d'acasă, însemnează a-l zăpăci.

Analizează proiectul. Arată că art. 19 despoaie pe învățător de drepturile lui politice, îl pune sub epitropia forurilor politice administrative.

Învățătorii nostri au și declarat că refuză în astfel de condițiuni ajutorul de stat. (Fotoliul prezidențial îl ocupă Návay.)

Pentru că noi combatem proiectele de legi pe cari le socotim păgubitoare, ne amenințați că ne dați afară de aici. Faceți-o și pe asta! S'o știți însă, că noi am venit aici nu din interes particular, ci trimiși de popoarele noastre și câtă vreme stăm pe aceste bănci, nu ne lăsăm împedecați în apărarea drepturilor popoarelor noastre.

Voci: Faceți-vă unguri.

Mihali: Nu ne vom face. Pentru țară și pentru tron, ca *români* ne-am vărsat sângele.

Apostrofează dieta actuală că nesocotește principiile bărbaților mari ca Eötvös și Deák.

O voce: Lucruri învechite!

Mihali: Și peste trei sute de ani ideile lor vor fi mai moderne ca ale dvoastră. Ei știau și cunoșteau drepturile umane și divine, pe baza cărora stăm și noi. D.-voastră îndrugați numai de drepturi istorice.

Ne calomniați apoi, că nu reprezentăm voința poporului nostru. O să vă vină însă poate odată și d.-voastră mintea la cap, o să se arete printre d.-voastră și oameni cari să înfrunte puvoial șovinist și o să îndrăznească să-și spună părerile.

Citează din cartea lui Sármaság Géza, precum citează și din alți autori, cari arată că nu se poate permite nimănui ingerință în educația copiilor.

Păcat — zice — că nu e vreme și indulgență mai multă, căci s'ar întinde mai mult asupra acestei chestii.

Prezidentul: Continuă numai!

Mihali: Cu cale ar fi că la întocmirea ori-cărui proiect de lege să se țină în vedere și interesele naționalităților. Și la discuțiunea lor guvernul să nu fie susceptibil ci să îngăduie schimb de vederi cât se poate de larg.

De altfel chiar dacă s'ar sancționa, legea n'ar putea aduce rezultate. Executarea ei nu e cu putință. S'a convins de altfel, că ungurii dela țară înțeleg și aprobă și ei argumentele ce noi aducem în contra acestui proiect.

Face atenți pe unguri că lăsând ei ca guvernul să știrbească azi drepturile naționalităților, mâne o să-și permită astfel de procedură pentru alte motive. Vorbește pe larg de *libertatea* în Ungaria.

Termină respingând proiectul.

(Aplaze între naționalități).

Naționalitățile nu se lasă.

Prezidentul vrând să stabilească ordinea de zi a viitoareii ședințe,

Dr. Vaida cere a se constata dacă sunt destui deputați de față.

Românii — câți-va — ies din sală.

Strigăte: Apucături valahe! Scandal!

Vaida ripostează cu energie.

Prezidentul îl îndrumă la ordine.

Se face numărarea și se constată că nu sunt de față decât 73 deputați.

Ședința se suspendă.

Pe coridor e învălmășeală mare. În jurul lui Maniu se face cerc.

Wekerle: zice: »Până acum am tot reținut curentul, de aci încolo nu mai garantez!»

Vaida: Față de tratamentul vostru nici noi nu putem fi mai cavaleri.

Wekerle: Lucrez zi și noapte și voi ne rețineți aici, încât nici la masă nu ne putem duce.

Vaida: Și noi ostenim destul!

Wekerle: Dar eu ca ministru, am alte îndatoriri.

Vaida: Să schimbăm!

(Ilaritate).

Csizmadia se ia la ceartă cu Maniu, acuzând pe români de irredentism.

La orele 3 și 25 se deschide ședința.

La ordinea zilei interpelări.

Batthyányi interpelează în chestia autonomiei bisericești din Bosnia.

Vaida în chestia opririi adunărilor șvabilor din Banat.

Vlad în chestia blăstămățiilor electorale dela Lugoj.

Ședința s'a ridicat la orele 4 și 20.

Vocea unui român în

presa maghiară.

Jurnalul unguresc »Nagyváradi Napló« în numărul său dela 3 Aprilie n. publică din peana amicului nostru dr. Demetriu Lascu, un articol intitulat: »Revoluția țaranilor din România«.

Putem afirma, că acel articol e cel puțin atât de energetic — dacă nu doară mai energetic — ca toate publicațiile apărute în foile românești, ce pertractează despre răscoala din țară.

Dupăce descrie lămurit mișelile arândatorilor din Moldova și dovedește, că între atari împrejurări a fost neîncunjurabilă ivirea revoluției, se ocupă pe larg și apostrofează energetic ținuta tendențioasă a presei ungurești, precum și a diferiților factori politici din Ungaria, cari din incidentul revoluției se obrăznicesc până de a prezenta pe întregul neam românesc ca pe o ceată de cei mai ordinari bandiți.

Referitor la impertinenta interpelare a lui Kasics Péter din consiliul comunal din Budapesta, scrie următoarele:

»M'ăș păzi de a mă ocupa cu existențe a la Kasics Péter, dacă nu mi-ar fi scopul să servesc publicului maghiar cu informațiuni oneste. Chiar de aceasta sunt nevoit a mă ocupa cu ei, deoarece, durere, sentința publică maghiară și în timpul prezent e dirigiată de Kasics-ii, cari conform încăpăținării mizerabile, ce-i caracterizează, excelează cu cele mai ticăloase mistificații și minciuni.

»Publicul maghiar să se ferească de a da crezământ acestor bandiți. Nu le dee crezământ și de s'ar provoca la revoluția lui Horia și Cloșca, deoarece în fine totdeauna sunt a se lua în considerare motivele, cari efuluesc ori-și-ce eveniment. Iar motivele rezoluției lui Horia și Cloșca ni-le spune un bărbat, care nu numai pe terenul literaturii, fără și a patriotismului onest le servește de o drept fală maghiarilor. Acest bărbat e Maurițiu Jókai, care dă următoarea descriere a situației de atunci:

»Săcuii erau cu toții »nemeși«, iar sașii se bucurau de privilegiu și formau clasa celăștenilor liberi. *Numai românii erau iobagi.*

»Deja de pe timpul răscoalei lui George Doja (Dózsa György) erau tratați cât se poate de crud iobagii. Soartea lor era egală cu a sclavilor. Pe români însă nici de oameni nu-i considerau.

»De ce să continuu mai departe cu citarea? Atâta mai adaug numai, că după sugrumarea revoluției lui Horia, feudalii din Ardeal nu numai că n'au prins minte, ci din contră au con-

tinuat cu exagerarea monstruoșităților, până ce a trebuit să izbucnească revoluția din 1848.

»Totuși glorioasele guverne maghiare în loc să-i facă imposibili îi încarcă cu laude pe autorii manualelor de școală, ce gem de calumnii și invective la adresa neamului românesc și cari și pe sama dietei din Budapesta produc în abundență figuri decăzute à la Nagy György.

Vorba e numai ca să se prindă ceva de publicul maghiar celitor.

Pangermanismul din Banat.

E lucru cunoscut, că cei mai mari dușmani ai unui popor sunt renegații, cari în loc să-și facă primitiva datorie morală de a lupta pentru adevăratele interese vitale și naționale a națiunii lor, nu se rușinează a se pune în serviciul contrarului prin ducerea propriei lor ginte la o totală perzare.

Așa zicând toate naționalitățile din Ungaria sunt văzute de soarte cu acest soi de trădători, dar *mai tare a excelat și excelează și acum în privința aceasta poporul șvab din Banat.* La ei să și manifestă mai strașnic rezultatul.

Știm bine, că ținuturile șvabilor au trimis pân'aci pe cei mai încarnați maghiaroni șoviniști în dietă, iar decadența lor națională a ajuns pân'acolo, încât în cele mai multe locuri nu numai din școală s'a eliminat cu totul limba lor maternă, ci și în bisericile lor se face serviciul divin în limba maghiară.

Nu e însă acțiune fără reacțiune. Intocmai ca la noi, așa și la ei, în timpul din urmă primul semnal al deșteptării naționale a izbucnit de acolo, de unde se aștepta mai puțin, și anume din sinul poporului, care la urma urmelor totuși a observat, că a fost înșelat, și recunoscându-și grozava rătăcire de până aci, s'a pus deja serios pe lucru, ca să repareze greșelile fatale, ce-l amenințau cu totală nimicire.

Odată cu această pornire demnă și salutară, iată că se pune pe lucru și ceata trădătorilor, cari așa cugetă, că în prima fază de renaștere vor putea mai cu efect opera întru sugrumarea spiritului de trezire a propriei lor națiuni.

Despre o astfel de operă nemernică raportează »Budapesti Hírlap« în numărul seu dela 6 c., operă, ce s'a pus la cale în Seghedin din partea următorilor șvabi renegați, de altfel profesori de școalele medii în Seghedin: Römer Péter, Striegel F. József, Kalkbrenner Antal, Neisser István și dr. Resch Aurel.

Ceata aceasta onorabilă a convocat zilele trecute (4 Aprilie) la o conferință pe locuitorii șvabi din Seghedin, ca să se sfătuiască în ce privește contrabalansarea mișcării »pangermane« din Ungaria de sud.

În această conferință a luat primul cuvânt Römer Péter, director de internat. După ce constată, că administrația maghiară a dat primul impuls nemulțumirei șvabilor, cecece a servit și agitatorilor în frunte cu sasul *Orendi* de bun expedient pentru »munca lor fără suflet«, — spune, că nu le mai rămâne altceva, decât să se pună ei înșiși pe lucru, ca să facă imposibil curentul »anti-patriotic«. Roagă pe cei prezenți să facă propuneri în privința acestei acțiuni.

Striegl F. József face propunerea, ca față de seducerile »alldeutsch«-ilor trebuie luminat poporul șvab prin epistole private și prin articoli din jurnale, că sunt minciuni

toate aserțiunile agitatorilor, deci poporul să se păzească de a le da crezământ.

Directorul de gimnaziu Klug Péter lici-tează și mai strașnic. Spune anume, că *bărbaților din sânul poporului șvab* li-se impune de datorință patriotică, să pună la cale contra-acțiunea. Trebuie efectuat — înțonă admirabilul fiu al poporului șvab — ca șvabii din Bănat să fie instruiți în școalele populare exclusiv în limba maghiară, ca să o însușască pe deplin, firește pe conta limbei materne. Trebuie mai departe somați toți dascălii din satele șvabești să se alăture cu toții pentru propaganda de »salvare« a poporului șvab.

La urmă vine Fixmer Ferenc și oferă 100 coroane pentru înființarea »cercului contra alldeuschilor«.

Și așa mai departe. E târziu însă onorabililor! Lupta voastră în contra deșteptării nației, ai cărei fii nevrednici sunteți, se prezintă deja nu numai ca trădătoare, fără și ridiculă totodată.

Apărarea națională.

Voci din Maramurăș.

Adunările se țin lanț.

Pe fiecare zi ceva nou. Pe ziua de azi e de remarcat vocea unor buni români din Maramurăș. Numai dacă ar avea răsunet.

Dela Ghiriș.

În vederea adunării de azi, dl dr. Lascu a trimis prin satele din jurul Ghirișului următoarea adresă:

Așa spune legea sfințită de Maiestatea Sa, că cetățenii țării ori și când au drept a se aduna la locul, ce-l află de potrivit, ca să se sfătuiască și dânsii asupra treburilor din țară, să-și spună părerea, cum, și pe ce căi s'ar putea vindeca multele năcazuri, de cari suferă sârmanul popor. Spune mai departe aceasta lege, că dreptul de întrunire nu-l poate călca nimeni, nici chiar solgăbirăul.

Când am conchemat adunarea dela Ghiriș pe ziua de 31 Martie n. a. c., se părea, că nu va fi luat în samă acel drept al nostru. Domnul solgăbirău din Orade însă știind bine, că nu numai poporul are să se supună legilor, fără ca toți alții, așa și dumnealui, ne-a rugat, să amânăm pe alta dată adunarea noastră, ca să poată petrece și dânsul sărbătorile de Paști ca alți creștini, în jurul familiei sale.

Noi, deși știam, că e mai greu să supui dorința mai multora, celeia a unui singur om, decât acesta să se supună dorinței obștești, totuși am precumpenit cererea, deoarece am voit să dovedim, că atunci, când pretindem cinstirea drepturilor noastre, suntem totodată în stare să fim și noi cu privire față de sluşbașii țării, cari se făgăduesc a nu ne pune la cale pedeci netreb-nice.

Astfel în interesul păcii și a bunei înțelegeri, ce dorim din inimă curată să domnească între toți fiii patriei noastre, am aflat de bine să amânăm adunarea noastră pe Duminică viitoare, adică pe 7 Aprilie n. a. c. dup'amiază.

Și deoarece s'a luat la cunoștință și din partea autorității politice, în numele soților mei de

luptă vin a Vă ruga, iubiții mei Frați, să osteniți Duminică viitoare, adică la 7 Aprilie n. a. c. până la Ghiriș, unde vom fi învredniciți și noi să dăm față cu mai mulți bărbați de frunte ai poporului român, să ascultăm sfaturile lor frățești și să-i îmbărbătăm pentru lupta grea, ce o duc în casa țării, ca să poată cuprinde loc și poporul român între popoarele luminate și cu bunăstare.

În legătură cu oprirea adunării dela Ghiriș ni-se mai scriu din Orade următoarele:

D-nul dr. Lascu a dat cu socoteala, că opreliștea adunării o vor întrebuița mai vartos slăbănogii neamului de expedient, pentru a demoraliza poporul și a discredită înaintea lui pe luptătorii naționali, prezentându-i pe aceștia ca pe niște oameni, cari îl trag pe sfoară. De aceea ne-a rugat pe 5 inși, să mergem la fața locului, ca să lămurim poporul și să-l păzim de a fi sedus. Am satisfăcut cererii dlui dr. Lascu și bine am făcut. Când am sosit la gara de Ghiriș, deși era deja cunoscută opreliștea, am fost întâmpinați de întreaga tinerime din comună, fete și feciori, cari ne-au petrecut în sat cu triumf și înțonând cu o nespūsă însuflețire cântări naționale. Bravele mlădițe de români adevărați erau adică convinse, că deși nu se poate ținea adunarea, totuși vor avea fericirea să vadă în jurul lor pe iubiții lor luptători naționali, și de aceea au venit întru întâmpinare.

Ajunși în comună, dădurăm aci de o droaie de jandarmi, trimiși din toate părțile, ca să împiedece adunarea, dacă în contra opreliștei s'ar încerca. Firește, nici o lipsă n'a fost de preagrățioasă întervenire. L-am întrebat pe unul: »La ce ați venit aici?« — »Mai știu și eu? protopretorele ne-a trimis«. — »Destul de rău. Că doar protopretorele sub titlul că astăzi sunt Paștile, n'a luat la cunoștință însinuarea adunării. Așa știu, că și voi aveți astăzi Paștile. Ori aceste nu sunt a fi sărbătorite și din partea voastră, ci numai din partea fisolgăbirăului?«

— »Ai toată dreptatea, domnule! Dar crede-mă, totuși nu mă căiesc, din contră imi pare bine, că am ajuns astăzi aici, deoarece, sunt martore unei manifestații atât de admirabile, ca aceasta a D-voastră. Oh! când va ajunge tinerimea noastră maghiară la aceasta culme a chemării!«

Pot zice, că doar în viața noastră n'am petrecut o zi atât de memorabilă ca aceasta. Ne râdea inima, văzând nespūsă dragoste, ce o manifesta poporul față de noi. Dar cea mai plăcută surprindere numai acum a urmat. Anume prima însinuare de adunare a fost iscălită numai de vre o 12 inși, iar acum, când le-am prezintat a doua, cu un nespūs entuziasm au grăbit toți maioreni din comună să o subscrie. A fost ceva înduioșător cum fostul primar, George Papp, care zace pe patul de moarte, a pretins să fie condus și dânsul la casa comunală, ca să-și dea subscrierea. Cu ochii inundați în lacrimi i-am urat cu toții, când l-am văzurăm la casa comunală.

Dumnezeu sfântul să-i dăruiască deplină reîn-sănătoșare acestui nobil erou!

Tinerii români.

Lupta în Maramurăș.

Sighet, 3 Aprilie. Lupta în contra păcătoșului proiect al lui Apponyi, luată pe toate liniile de către frații nostri din alte ținuturi, ne umple cu bucurie și cu mândrie, dar în acelaș timp sufletul nostru este cuprins de jale și de indignare, că la noi, între urmașii lui Dragoș-Vodă întemeietor de țară, încă nime dintre cei cu putere nu a mișcat nici o peatră pentru a ne ridica și noi glasul de protestare, în toate chipurile posibile.

Încă nici un sinod protopopesesc nu s'a convocat spre acest scop, ne mai vorbind de adunare poporală.

Încă nici unul din fruntașii nostri așa de vrednici în alte privințe, nu a grăbit să dea dovadă despre tăria și sinceritatea iubirei lor de neam.

Încă nici o singură parohie, nici un singur avocat, nici un singur învățator nu a îndrăznit

— ne doare să spunem acest cuvânt! — să-și mărturisească credința sa verde românească!

Da, nu a îndrăznit, nu îndrăznește! Căci de mulțumit, suntem siguri, nici unul dintre noi nu este mulțumit cu proiectul lui Apponyi — ne ferim chiar și de gândul unei astfel de posibilități! — dar tot așa de adevărat, dureros de adevărat este, că suntem slăbănogi, suntem fricoși, suntem prea umiliți și prea legați pentru a ne mărturisii verde, și energic nemulțumirea, mahnirea, protestul.

La noi, tot omul are un motiv, tot omul are un interes, o bubă, pentru care șovăește a intra în luptă!

Nu avem de gând să mai amărăm sufletele prin recriminări, — Doamne ferește, destulă-i și așa neînțelegerea între noi. Voim numai prin aceste cuvinte să dăm un semn de pocăire sinceră, să-l dăm noi, a căror părinți, asemenea au suferit de aceleaș păcate, noi, cuprinși de înclăștarea părerilor de rău pentru acele păcate.

Dar pocăința nu e destul. De vrem ca ea să aibă iertare, trebuie, neapărat trebuie, să-i urmeze îndreptare. Și aceasta îndreptare noi o râvnim cu cu toată sfințenia sufletului nostru, și din toate puterile noastre ne nizuim a o îndeplini. Căci noi vrem iertare.

Facem apel, adică nu apel, ci facem rugare ferbinte, îi conjurăm pe tot ce poate fi mai scump și nobil, îi conjurăm pe fruntașii nostri din toate părțile obiditului Maramureș, înălțăm ruga noastră ferbinte cu deosebire către mult iubitul nostru vicar, și tuturor acelor cari se îngrijorează de binele și fericirea neamului, ca și dânsul — cu toată încrederea noastră frățească și fiiască, îi rugăm să deie uitării ori-ce desiluzii vechi, ori-ce temere neîndreptățită, ori-ce cătușe meschine, și să pună la cale toate, numai decât, pentru a convoca adunarea de protestare a românilor maramurășeni, treziți în sfârșit din amorțeală, în fața primejdiei ce amenință cultura noastră românească.

Îi rugăm. Și din partea noastră le făgăduim solemn, că ne vom pune toate puterile în cumpănă, pentru ca acea adunare să izbutască cât mai imponent și cât mai demn. Chiar astfel vom avea și noi prilej de a-i încredința pe dânsii de cea mai sinceră alipire a noastră față de ei, vom dovedi că de ceea-ce au temere mai cu seamă: a fi părăsiți, a rămânea singuri — nu-i adevărat, este o minciună speculantă.

Iam proximus ardet Ucalegon. Nu este vreme de zăbavă — stăm gata — așteptăm numai chemarea!

Mai mulți maramurășeni.

Protestul românilor din Bocșa.

În adunarea poporală a cetățenilor români din cercul electoral Bocșa, ținută în 22 Martie (4 Aprilie) 1907, la orele 11 a. m. în Bocșa-română, s'a luat următoarea rezoluție:

Considerând că legile fundamentale ale patriei asigură drepturile autonome ale bisericilor noastre;

Considerând că garantarea aceasta e reclamată de cele mai înalte și generale interese ale patriei;

Considerând însemnătatea mare ce o au bisericile pentru întărirea simțului religios, promovarea culturii religioase-morale și întărirea virtuților adevărat cetățenești;

Considerând că legile patriei ne-au asigurat dreptul în școalele înființate și susținute de credincioșii nostri, a folosi ca limbă de instrucție limba română, care-i totodată și limba bisericii noastre;

Considerând că proiectul din chestiune vatămă autonomia bisericii și drepturile ei referitoare la instrucția poporală;

Adunarea poporală de astăzi din cercul electoral Bocșa protestează contra proiectului referitor la școalele comunale și confesionale, ca vatămător pentru drepturile autonomiei bisericestii

Înainte de dejun, dacă beal un jumătate de pocal de apă amară

Igmândi

al lui Schmidthauer,

stomacul neregulat îl aduce în ordinu în decurs de 2—3 ore

Medicament foarte bun pentru împiedecarea boalelor interne, tot așa are efect admirabil la boale de stomac intestine, și de sânge tot așa contra îngrășării, contra trohnei, respirării grele, gălbenare, umflarea ficatului și fierii, diabetă, vână de aur, podagră, reumă și multe boale interge. Comandele se pot face la Schmidthauer Lajos, farmacist în Komárom. Se capătă în fie-care farmacie mai bună și prăvălie de coloniale. Prețul unei sticle mici 30 fil., mari; 50 să nu se confunde cu alta apă amară.

și școlare, și cere să fie luat dela ordinea zilei în parlament;

Mulțumește Arhierilor noștri pentru pașii întreprinși în cauza aceasta și îi roagă a continua lupta legală în contra acestui proiect;

Totodată exprimând deplină încredere deputaților noștri, ca adevăraților reprezentanți ai poporului nostru, îi roagă ca să combată proiectul din chestiune cu toate mijloacele constituționale.

Adunarea din Someșul-rece.

Se convoacă românii din cercul electoral Gilău (Gyalu) al comitatului Cluj la o adunare publică ce se va ține în comuna *Someșul-rece* în 14 Aprilie st. n. 1907 la ora 3 după amiază în curtea bisericii parohiale gr. or. cu următorul program:

1. Deschiderea adunării.
2. Constituirea biroului.
3. Discuțiune și hotărâre față de reforma școlară proiectată prin ministrul de culte și instrucțiune r. u. contele Apponyi, referitoare la școlile confesionale populare,
4. Inchiderea adunării.

Cluj—Someșul-rece la 1 Aprilie st. n. 1907.

Dr. Ștefan Morariu, Dr. Cassiu Maniu, Dr. Elie Dăianu, Vasile Almășian, Tulliu Roșiescu, Antoniu Mandeal, Ilie Hociotă, Dr. Amos Frâncu, Dr. Lucian Balint, Dr. Victor Poruțiu, Dr. Vasile Crișian, Ioan Pop, Vasile Hopârtean, Dr. Victor Moldovan, Dr. Romul Secoșian, Teodor Toder, George Toder, înv. Ioan Stan, Emiliu Pop, preot Dr. Andreiu Pop, Ioan Leoca, Benjamin Rusu, Nicolau Stăncescu, Nicolau Prigona, paroh gr. or. român, Florian Meseșian învățător, Dumitru Muntean, Ioan Bogdan, înv. român, Nicolau Maier, † Nicolae Miron prin Benjamin Rusu, Nicolau Pop, Vasiliu Metea, parch rom. gr. or.

Adunarea dela Reghin.

Alegătorii dietali și cetățenii din cercurile Reghinul săsesc (Szászrégen) și Cernyeszeg, sunt prin aceasta invitați la

adunarea poporală

ce se va ține în Reghinul-săsesc în 14 Aprilie n. a. c. în grădina bisericii orașului la orele 1/22 după prânz.

Program:

1. Deschiderea adunării.
2. Desbatere asupra situației politice și cu deosebire asupra votului universal.
3. Desbatere asupra proiectelor de lege ale guvernului privitoare la școlile populare.
4. Rezoluțiune.
5. Inchiderea adunării.

Reghin, la 4 Aprilie 1907.

Sagău Galactin, dr. Ioan Popescu, Nicolae Radu, Georgiu Maior, Mihail Grecu, Emil Cormos Alexandrescu, dr. Ioan Harșia, Iosif Lipos, Iosif Popescu, Sever Barbu, dr. Teodor Popescu, Eugen Marinovits, dr. Chetian, dr. Alexandru Crușianu, Petru Ciobotar.

Adunarea din Ceica.

Cetățenii români din cercul electoral Ceica (M.-Cséke) prin aceasta sunt invitați la *adunarea poporală* ce se va ține Marți, în 16 Aprilie st. n. la orele 10 a. m. pe piața opidului Ceica, cu următorul program:

1. Deschiderea adunării și constituirea.
2. Desbateri asupra proiectelor de lege a guvernului referitoare la școlile elementare.
3. Proiect de rezoluție.
4. Incheierea adunării.

Ceica, la 4 Aprilie st. n. 1907.

Dr. Georgiu Popescu, Ioan Papp, protop., D. Vușcan, George Paul, Vas. Carțișiu, I. Bica, M. Popescu, Flor. Pinteș, Vas. Papp ases. consist., Pant. Bugariu, Stefan F. Todor, Aurel Todor.

Adunarea dela Dej.

Dej, 6 Aprilie. (Telegramă particulară). Adunarea poporală, care nu se putuse ține după întâia convocare, a decurs azi splendid. Au fost de față cam 4000 români, cărturarilor toți, în fruntea poporului din toate satele. S'au rostit șase vorbiri, una mai avântată decât alta. Unanim și cu mare însuflețire s'a primit un proiect de rezoluțiune prin care se protestează energic în contra proiectului de lege a lui Apponyi.

Din străinătate.

Presa străină și România. Ziarul »Fremdenblatt« din Viena se ocupă, în articolul său de fond de Joui, despre România. Articolul aduce elogii guvernului liberal care a știut să readucă liniștea în țară și laudă pe conservatori pentru atitudinea lor patriotică de a ajuta guvernul liberal în greaua misiune pe care și-a luat-o.

Ziarul pledează pentru formarea unui guvern de coaliție și conchide că în orice caz reforma agrară e asigurată și rezultatul ei va fi o asanare a vieții sociale și politice din România.

Disolvarea Dumei. Țarul temându-se că ministrul său Stolypin ar fi expus unui atentat, i-a încredințat puteri depline pentru a lua orice dispoziții, fără a mai fi nevoit să vie la Țarskoezelo pentru a-i spune toate măsurile sale.

Țarul i-a înmănat primului ministru ucazul pentru disolvarea Dumei, pe care Stolypin îl va ceti peste câteva zile în fața Dumei.

Mișcarea țărănească în Basarabia. Se telegrafiază din Petersburg că guvernatorul Basarabiei, Charuzin, a telegrafiat că sunt iminente mari turburări țărănești.

Guvernatorul a cerut forțe armate.

Destituirea amiralului Skridlof. Amiralul Skridlof, comandantul flotei din Marea Neagră, a fost destituit și înlocuit prin amiralul Wiren.

Sociale.

I.

Feminismul.

Dacă bunicile și străbunele noastre s'ar putea reîntoarce și numai pe câteva zile din locuința lor de veci, de mult uitată, ele cari erau atât de simple, gentile și bune, multe acțiuni de ale noastre le-ar lua la cunoștință, dând din cap. Sau poate nici nu le-ar înțelege. Se poate însă, că s'ar împăca ele cu multe; dar ca femeea să se depărteze tot mai mult de vatra familiară, contra acestui fapt toate ar protesta, fără excepție. N'ar mai avea sfârșit indignarea lor dureroasă, și dojenile, iar nepoatele lor, cari merg la universitate, în oficii, în prăvălii, sau muncesc în fabrici până li-se încovoie spatele, ar auzi necontenit:

— Rămâi acasă, măritată, frământă pâne, prepară mâncările și ocupă-te de educația copiilor tăi!

Și ar vorbi despre camere albe cu levedulă, despre fripturi excelente și vechile șezători, apoi despre o mulțime de copii desmetici cu fețele roșii ca măruș, a căror vioiciune peste margini, adeseori se putea înfrâna numai cu un baston de trestie sau cu o nuelușe pișcăcioasă. Și poate nici n'ar presupune, bunele bătrâne cu păr alb câte dorințe îngropate și visuri tainice, ar aprinde de sub spuză prin vorbele lor dojenitoare.

Dar pentru aceea vorbele admonitoare, rugătoare și dojenitoare, cari s'ar întoarce din lumea

trecutului n'ar putea oprî din drumul lor pe nepoatele nenumărate, cari umblă în oficii s'au își gârbovesc spatele în ateliere. Nu se poate, acum nu ne putem încă reîntoarce în camerele albe între copii și ah! poate niciodată nu vom putea ridica acul de cusut aruncat s'au căzut și nici lingura de bucătărie.

Suntem multe și dintre noi numai puține au parte de camera albă. De ce? Sunt mii și mii de cauze. Statisticii spun că suntem în disproporție mai multe. Apoi mai e celibatul, la ofițeri cauțiunea, oroarea de căsătorie a bărbaților, căroră le place să trăiască fără griji, ș. a. Cu un cuvânt suntem multe eschise. Ce să facem acum? Ce căi ne sunt deschise? Încă și din pânea de grație a rudenilor câștigată prin lucru de servitoare puține au parte, și e și mai bine dacă nu li-se ofere.

Fata creată pentru a fi soție și mamă intră în luptă cu vieața, adeseori nu numai pentru sine ci și pentru micii ei frați și surori, sau pentru părinții ei neputincioși, bolnavi sau scăpătați.

Timpul tinereții ei în floare și-l petrece cu muncă, care-i istovesc fisicul și nervii, sau cu învățătură febrilă, și sentimentele ei abia îmbobocite, visurile tinereții, le vestejește grijile încă înainte de a fi înflorit. Incetul cu incetul apoi se liniștesc, adorm dorințele vage ale tinereții și locul lor îl ocupă plăcerea lucrului, cunoștința liniștită a datoriei bine împlinite.

Apoi rătăcesc din camera albă în rândurile noastre, în rândurile fetelor muncitoare, și femeile, lăsându-și copiii.

Vieața e grea, copiii sunt mulți, grijile mari, adeseori bărbații sunt bolnavi, incapabili de lucru, ușuratici sau risipitori și atunci femeea pune la o parte acul de cusut, aruncă lingura de bucătărie și vine în rândurile noastre. Și-și lasă copiii acasă, în grija lui Dumnezeu.

Aceasta credeți-mă, e mult mai dureros, mult mai greu, decât să te împaci cu aceea, că visurile de față vor rămâne numai visuri și nu se vor realiza niciodată.

O voi bunicile dulci, care de mult v'ați închis ochii pe veci și inimile vi-s'au răcit de mult, dacă ați vedea toate acestea și le-ați înțelege, atunci deși cu inima îndurerată, dar totuși voi ne-ați îndemna mai mult:

— Învățați numai fetelor, învățați chiar și atunci, când bani mulți ar zăcea în fundul lăzilor voastre. Căci norocul e schimbăcios și vai ce trist, ce dureros e dacă în odaia albă se furisăză lipsa și sârmana mămuca nu știe de ce să se apuce, căci nu i-au dat altă educație, numai să fie mamă. Aceasta nu e destul pentru vremurile noastre... *Augusta Rubenescu.*

Propagandele naționale în chestia balcanică.

De Teodor Filipescu.

III.

(Urmare).

Cu aceste notițe scurte din faimoasa legendă grecească despre naționalitățile din Peninsula-Balcanică trecem la statistica naționalităților din Turcia înainte de anul 1876.

S. Novacovici ne arată la pag. 354 statistica populațiunii din Turcia-europeană după Ubicini (redactorul ziarului »Moniteur Universel« din Constantinopole). Această statistică e compusă după recensământul făcut în împărăția otomană în anul 1844, când a fost Riza-Pașa ministru de războiu. Atunci a avut Constantinopole 891.000 de locuitori și au fost în întreaga împărăție otomană:

otomani	2,100.000	locuitori
slavi	6,200.000	»
români	4,000.060	»
aibanezi	1,500.000	»
greci	1,000.000	»

SEGEDINUL E ORAȘ VESTIT

Acolo se pot căpăta cele mai ieftine Oroloage și bijuterii, mai ieftine de cât ori unde. Nu-i de lipsă să ne dăm bani în mâni străine. Cine vrea să se convingă depre toate acestea, să ceară un catalog mare ilustrat, ce se trimite gratuit, dela *Schöner Samu, Juvargiu în Szeged.* Acolo se capătă un orologiu de argint dela 5 floreni începând, incl de aur, cu 14 carat dela 2 fl. 50 cr. în sus, cercei de aur dela 1 fl. 50 în sus, lanț (colier) aur 4 fl. 50 cr., un orologiu de nikel dela 2 fl. 50 cr. în sus, un vecker dela 1 fl. 50 în sus. Catalog gratuit și franco.

iermeni	400.000	locuitori
țigani	214.000	"
ovrei (spanioli)	70.000	"
tatari	16.000	"

Total 15,500.000 locuitori

Din aceste date putem căpăta cifra românilor din Peninsula Balcanică, dacă substragem din cifra de 4 milioane numărul românilor din Muntenia și Moldova în 1844. Atunci ne putem ușor convinge întru cât sunt aceste cifre adevărate.¹⁾

În fine trebuie să amintim din legenda amintită și câteva notițe, cari privesc școlile grecești după traducerea pe care ni-o dă S. Novacovici la p. 362 în opul citat.

În Macedonia de sud, s'a ținut cojani totdeauna ca centrul științelor grecești, de oarece școala grecească eminentă din acel oraș există deja din 1668, și școala din Moscopole — locul natal a baronului Sina — dela 1750. Majoritatea celorlalte școli numără abia 30—40 ani dela fondarea lor.

S. Novacovici încheie recenziunea asupra activității diplomației grecești așa: »Am văzut cum cercetările științifice despre etnografia și originea popoarelor balcanice de acum servesc ca baza activității politice puțin științifice, din care se formează lumea străină, și pe de altă parte se răspândesc aspirațiile politice în masa popoului și acolo devin razim lat și ajutor tare a politicii active de stat.

Altă lucrare despre etnografia Turciei Europene e harta consulului austriac Karl Sax, *Ethnographische Karte der europäischen Türkei und ihrer Abhängigkeiten zu Anfang des Jahres 1877*. Mitteilungen der Wiener Geograph. Gesellschaft 1878. Tab. 3. Această lucrare e făcută după metoda birocratică austriacă care împarte popoarele în atomi. Așa distinge Sax: turci și tatari, albanezi moham., catol., ortodoxi și grecești, serbi ortodoxi, serbo-croați catolici, serbo-bulgari ortodoxi, greco-bulgari, bulgari catol. pemați, greci ortodoxi, români macedoneni helenizați etc. etc.

Alte lucruri, cari sunt menite să răspândească aspirațiile grecești sunt opurile grecului dr. Cléanthes Nikolaidés, »La Macédoine, Berlin, I. Râde édition 1899 și ediția germană *Macedonien*, Berlin 1899.

Aceste opuri le-a recenzat S. Novacovici la p. 467 (Ba)kanska Pitanja, Belgrad 1906) așa: »Nikolaidés a scris opul fără să-și fi dat osteneala să vadă ce zic scriitorii de rangul prim, și ne îngrijindu-se să studieze singur acea, ce ne învață starea reală sau documentele. În zădar veți căuta în această carte izvoare, el a scos numai din broșuri, cari sunt scrise pentru propagandă sau polemică, și cari sunt infiltrate de șovinismul cel mai orb. D'aceia veți găsi în cartea amintită despre Macedonia foarte multă polemică și foarte puțină rațiune. Și cifrele și opurile despre cari se vorbește sunt tocmită și expuse contra adevărului, cu un unic scop, ca să iasă pretensiunile helenice în lumină mai bună.

»Nicolaidés zice la p. 16, că în Scopia sunt 205 familii grecești și 61 familii sârbești. Dacă ne uităm în oare-care statistică mai nouă, vom afla alte cifre. Locuitorii creștini se împart în Scopia în exzarhiști și patriarhiști. Între acești din urmă se socot sârbi, români și greci.

»Din acest izvor vedem, că în Scopia se află 120 case sârbești împărțite în două parohii. Din români au rămas unii la biserica patriarhului grecesc, iar alții sunt naționaliști înfocați, în fiecare fracțiune din aceste se află câte 50 de case. Preotul Traico, singur român macedonean el servește pe toți fără diferență. În cât privește pe greci antohtoni, din ei se află patru familii, și 3—4 cari vin la Scopia pentru lucrurile lor. Până în 1880 adecă până la înființarea consulatului grecesc în Scopia, n'a fost în Scopia preot grecesc. Când s'a înființat consulatul, s'a adus și preotul grecesc din Saloniki. Sălarul îl primește dela consulatul grecesc.

»Cu cât au devenit mai aspre conflictele între sârbi și greci (cu acești s'au unit în această treabă și români), care au avut unica cauză luarea bisericeii, ce s'a făcut în favorul grecilor de către mitropolitul grecesc din Scopia, în înțelegere cu sfântul Sinod din Constantinopole.

»Proporțiunea numerică a naționalităților creștine din Scopia nu s'a schimbat din 1890 nici decum și iată peste nouă ani, de când nu se

termină lupta între sârbi și greci cu românii greco-mani.

»Domnului Nicolaidés sunt helenismul și ortodoxismul motive sinonime, cererilor celorlalte naționalități, slave române și albaneze el nu lasă nici o concesion. Această carte ne arată cugetele principale, de care se ține propaganda grecească. Propagandiștii helenismului se țin astăzi după principiile și cugetele, care se desfășură în această carte. Așa cum aude aceste cugete Atena cu consulii ei, cu profesorii și învățătorii și cu ceilalți patrioți, cu agenți publici și secreți a chestiei grecești în Macedonia, așa li-se supune și Fanarul cu vlădicile lui, cu călugări, popi și cu toate autoritățile bisericești.

Despre opul și harta lui Nicolaidés zice prof. univ. din Belgrad Dr. I. Cvijici:

»Această hartă arată că teritoriul mari grecești în care am călătorit și știu că acolo nu se află greci, nici se cunoaște limba greacă. Mă surprinde, că pe această hartă se află numele lui Kiepert, căci el a arătat în harta sa amintită altfel hotarul de nord al popoului grecesc. Vezi referatul K. Hassert în *Petermann's Mitteil.* XLVI 1900 Literaturbericht Nr. 369.

NOUȚĂȚI.

A R A D, 7 Aprilie n. 1907.

— **Călătoria regelui Italiei.** Din Roma se telegrafează, că regele Italiei *Victor Emanuel* a călătorit ieri sara în societatea ministrilor *Tittoni* și *Mirabello* la *Tarentum*, unde a luat vaporul ca să meargă la Atena.

— **Pentru universitatea rutenă.** Vineri s'au prezentat la ministrul de instrucție, de finanțe și la prim-ministrul 2 deputațiuni, conduse de românul renegat, fostul deputat *Koko Wasilkow* și de fostul deputat *Romanzuk*, pentru înființarea unei universități curat rutenice. O deputațiune era compusă din profesori dela universitatea din Lemberg, iară ceilalți din membrii societății științifice rutenice »*Szewczenko*«. Atât prim-ministrul, cât și ministrul de instrucție au accentuat, că orice naționalitate are dreptul să-și cultive limba și literatura proprie și are dreptul să ceară sprijinul guvernului. Însă acțiunea scandaloaasă a studenților ruteni nu contribuie la promovarea acestei cereri. Au promis, că se vor denumi noi profesori și docenți la universitatea din Lemberg. Deputațiunile au luat cu plăcere la cunoștință enunțatiunile ministrilor.

— **Alegătorii din Viena pe baza sufragiului universal.** În Viena acum s'au pus listele alegătorilor spre vedere publică. Din ele se vede că în Viena sunt 262.000 alegători, împărțiți în 33 cercuri electorale ale celor 21 cercuri administrative. Împărțirea e foarte neegală, d. e. cercul al V. (al 11-lea cerc electoral și a XVII (28) are peste 20.000 de alegători, până când cercul I. politic are 4 cercuri electorale cu câte 2.500—3.500 alegători — Contra acestor liste au incurs 38.411 de reclamațiuni, dintre cari cam 6000 cer ștergerea unor persoane induse, cam 32.000 cer inducerea persoanelor omise din liste. — Aceste reclamațiuni încă sunt foarte disproportionale; în unele cercuri fac peste 20% a tuturor alegătorilor din cerc, iară în unele cercuri numai 2—3%. — Cu prelucrarea în special a acestor reclamațiuni sunt 36 de oficanți ocupați la locotenentă.

— **Împăratul Germaniei și luxul.** Împăratul *Vilhelm* al Germaniei condamnă luxul care a luat proporțiuni peste măsură de mare printre ofițeri. În acest scop cabinetul împăratului a trimis o notă șefilor de corpuri atrăgându-le atențiunea asupra acestui fapt. Împăratul blamează prânziurile somptuoase și șampania franțuzească. Împăratul voiește ca masa la cantinele ofițerești, chiar când el însuși împăratul, ar participa la ea, să nu se compună din altceva decât din supă, pește, unt și brânză; ca beutură, vin alb și roșu și un vin spumos german; licourile sunt superflue, ca și ori ce alte articole de mâncare după masă.

— **Romanul de dragoste al unui prinț prusian.** Prințul *August Wilhelm*, care are numai 19 ani s'a îndrăgostit nu de mult în vana lui *Alexandra Victoria* princesă de *Schleswig-Holstein* și a și mărturisit aceasta dragoste ta-

tlăui ei. Împăratul l-a făcut atent că e prea tânăr încă pentru căsătorie și l-a sfătuit să studieze numai mai departe. Prințul s'a dus în Bonn. Aflând acolo că la mâna princesei iubite aspiră un mare duce german, se duse la Berlin și declară din nou împăratului că dorește s'o ia în căsătorie pe princesa, și că nu poate suporta gândul că ar putea fi a altuia. Tatăl s'a învoit la toate, numai cu condițiunea ca să se cunune peste 2 ani. Să studieze mai întâi în Bonn și Strassburg, iar apoi să meargă pe un an în America.

— **Conferința dela Haag.** Printre subiectele cari vor fi supuse discuțiunii în conferința dela Haag, care se va deschide pe la finele lui Mai sub președința lui *Nelldoff*, ambasadorul Rusiei la Paris, este și înființarea la Haag a unei școale de »drept internațional«, cuprinzând războiul, coloniile, marina și dreptul comercial. Cheltuielile acelei școli ar fi suportate pe Anglia, Franța, Statele Unite, Austria, Rusia, Germania și Italia. Fiecare dintre aceste Puteri va avea dreptul să numească un număr egal de profesori și studenți. Folosul unei astfel de universități ar fi ca să emită opiniuni judiciare în caz de trebuință și să încurajeze dreptul internațional.

— **O minune a științei medicale.** Un fapt de un idealism extraordinar s'a întâmplat tocmai în țara celui mai sorbid capitalism.

O doamnă americană, *M-me Anderson* era atinsă de o anemie incurabilă.

După ce a consultat pe mai mulți medici competenți, aceștia declarară că scăparea doamnei *Anderson*, nu e decât o tranfuziune de sânge, ce i-ar putea menține vieța.

Bărbatul ei s'a pus voios la dispoziția bărbatilor de știință și printr'un tub (potrivit regulelor artei medicinale) s'a transmis 500 grame sânge dela bărbat în brațul suferindei.

Pacienta s'a îndreptat și bărbatul nu e în pericol.

Multă lume se întreabă însă dacă femeia va fi fost demnă de un sacrificiu atât de mare din partea bărbatului său.

— **Curentul Gulfstream.** Pe coasta atlantică a Statelor Unite s'a produs în cursul lunei Februarie, deci în timpul iernei, un fenomen, care pare că confirmă schimbarea de direcțiune a curentului *Gulfstream* care s'a semnalat în cursul lunilor trecute.

Astfel pe coasta atlantică a Americii de nord, unde temperatura lunei Februarie este în totdeauna aspră a fost o căldură extraordinară pentru acest sezon. Termometrul s'a urcat la 27 grade Co., deși soarele n'a ieșit dintre nori. Astfel, deși în plină iarnă, oamenii făceau băi de mare pentru a se răcori.

— **Clubul tăcerii.** Astfel se numește un nou club format în câteva state din America-de-Nord. Se înțelege de sine că nici o femeie nu s'a înscris în clubul acesta.

Un publicist francez întrebat ce judecă de »Clubul Tăcerii« a spus că-l aprobă în mod entusiast.

Eu cred, a zis dânsul, că la judecata cea de pe urmă, când se va face socoteala, între altele, cuvintelor utile și neutre recompensa o vor avea bărbații. Simpatia cea mai mare o merită mai cu deosebire deputații cari n'au luat și nu iau cuvântul decât foarte rar. Cei cari nu iau cuvântul nici-odată, aceia au norocul d'a nu spune nici-odată nici o prostie.

Aceștia sunt cari permit alegătorilor să guste plăcerea repozului, ce nu e prevăzut în lege.

— **Destăinuiri asupra ucigașului lui Petkow.** Ziarul filo-rus »Denj« din Sofia face destăinuiri senzaționale asupra lui *Petrov*, ucigașul primului ministru *Petkow*.

Acum câteva luni, *Petrov* se dădea la *Agram* drept prinț rus, locotenentul *Petrov* victimă a țarismului și drept protector al evreilor.

Însă studenții bulgari din acel oraș l-au descoperit în curând ca bulgar.

Numitul ziar oferă judecătorului de instrucție actele ce zice că i-au sosit dela *Agram*, în privința aventurilor lui *Petrov*.

Ziarul vrea să facă pe ucigaș nebun sau cel puțin neresponsabil.

Prin aceasta s'ar dărîma toată clădirea judecătorului instructor, care încă dela început se încercă să prezinte pe *Petrov* ca pe un instrument al intriganților și ațâțătorilor politici.

¹⁾ În Serbia au fost după statistica oficială în an. 1846 români 97.215.

Tot acest ziar mai declară a fi în posesia unor documente, ce i-au fost trimise de un student bulgar din Agram, și din care reiese că asasinul, care a ucis pe fostul prim ministru bulgar Petkov, e un aventurier care se intitulă principele rus Nicolae Alexandrovici, Petrow și se dăduse la New York drept o victimă a țarismului rus și drept un șef revoluționar care, condamnat la moarte de tribunalul de războiu din Kiew, a fugit în America.

Ziarele americane publicaseră portretul lui Petrow ca prinț rus.

Venit din America la Agram, el s'a dat de asemenea, drept prinț rus, dar recunoscut a fi un simplu aventurier, a trebuit să fugă, rățacind prin mai multe orașe din Europa, de unde în cele din urmă veni în Bulgaria.

— **Parisul port de mare.** Încă mai de mult în Franța s'a făcut un proiect de lucrări, după care Parisul ar deveni port maritim. Inginerul francez Banquet dela Gaye a început acest proiect. Acum de curând el s'a prezentat ministrului lucrărilor publice cerându-i să binevoiască a re-lua sub formă de proiect lege, dispozițiile esențiale făcute prin diverse propuneri relative la crearea Parisului ca port de mare. Ministrul a promis că va conferi mai târziu cu comisiunea lucrărilor publice.

— **Operație.** Din New-York se anunță o extraordinară operație chirurgicală.

În Noembrie trecut, un individ și pierduse pe neașteptate și fără motiv aparent uzul vorbirii.

Chirurgii au încercat atunci o îndrăzneată operație: cu consimțământul bolnavului i-au făcut trepanația craniului în dreptul circumvoluției a treia frontală, unde, după cum credeau, au și găsit o tumoră pe care au extirpat-o prin electricitate.

Bolnavul merge acum spre bine și a reînceput să vorbească.

— **Nu-i nimeni bolnav, dacă întrebuințază balzumul regesc** renumit al farmacistului Grosz Nagy Ferencz din Debreczen, ce vindecă pe orice cine de dureri de cap, podagră, dureri de dinți și de șele.

— Au sosit bijuteriile de moda cea mai răspândită Mare asortiment de tacâmuri de argint. Oroloage de buzunar de aur, argint și oțel. Un departament separat se găsește fabricați de argint china de prima calitate.

Grallert S. és fia, Arad, Piața And ássy nr. 22.

— **Apa amară „Igmândi”** alui Schmidthauer e foarte bine să se găsească în fie-care casă, ca la caz de nevoie folosind din ea câte jumătate de pocai, delătură definitiv ori-ce boală de stomac și astfel împiedecă răspândirea boalei în organizația corpului. Aceasta apă nu numai te mântuie de boală, dar dezvoltă poftă de mâncare.

— **În Arad, strada Forray** în palatul contelui Nádasdy, orologierul și juvraul Zinner Vilmos vinde tot felul de oroloage și juvaericele.

Atragem atențiunea asupra anunțului lui Gruner és Varga.

Atragem atențiunea asupra anunțului lui Reményi Mihály.

Atragem atențiunea asupra anunțului lui Kwizda János.

Economie.

Arad, 7 Aprilie 1907.

— **Producția aurului.** După o statistică a producției aurului în diverse țări, rezultă că s'au extras în 1906 în toată lumea cantități de aur în valoare de 464,649.785 de dolari.

În fruntea țărilor producătoare de aur, este Transvaalul cu peste 119 milioane și jumătate; apoi vin Statele-Unite cu peste 97 de milioane, Australia cu peste 82 de milioane ș. a.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 6 Aprilie 1907

INCHEEREA la 12 ORE:

Grâu pe Aprilie 1907 (50—kg.)	7.78—7.79
Secară pe Aprilie 1907	6.56—6.57
Ovăs pe 1907	7.79—7.80
Cucuruz pe Maiu 1907	5.32—5.33
Grâu pe Octomb. 1907	8.16—8.17

INCHEEREA la 5 ORE:

Grâu pe Aprilie 1907.	7.85—7.86
Secară pe Aprilie 1907	6.53—6.54
Ovăs pe Aprilie 1907	7.77—7.78
Cucuruz pe 1907	5.33—5.34
Grâu pe Octomb. 1907	8.20—8.21

— Prețurile socotite după 100 kgr. și în banigata. —

BIBLIOGRAFIE.

A apărut și se află de vânzare în librăria Ciurcu, Brașov, următoarele:

O *ședință comună*, comedie în 2 acte, de George Stoica, prețul 80 fil.

Poșta Administrației.

Mihai Miarcia. Reșița. Am primit 24 cor. ca abonament pe 1907.

Ioan Dima, Földvár. Am primit 10 cor. ca abonament până la 1 Maiu 1907.

Redactor responsabil Sever Bocu.

Editor-proprietar George Nichin.

Ce este de neînțeles

și mai mult de condamnat decât ca simțindu-se cineva bolnav, să nu facă nimic spre însănătoșarea sa. Lucrul cel mai mic i-se pare greu și începe a pierde curagiul de viață. Aci este stomacul cel mai bun, *Emulsiunea lui Scott* preparată din untură de pește medicinală, var și natron, fosphiți care întărește corpul și sistemul nervilor. Părțile constitutive ale Emulsiunii lui Scott sunt din cele mai bune calități un mijloc de nutriție neîntrecut, care produce curând forță de viață.

Semnul, că *Emulsiunea lui Scott* e veritabilă este breveta: «un om, care poartă în spate o știucă mare».

EMULZIUNEA lui SCOTT,

se află în fie-care apotecă.

Prețul unui flacon original C. 2.50

Află aplicare

doi culegători tipografici

pe lângă leafa minimum

la tipografia „Tribuna“, Arad.

(Str. Deák Ferenc 20.)

Ofertele să se trimită la Administrație.

Croitorie elegantă de haine bărbătești.

Inokai Tóth Lajos

Arad, Palatul Neumann

Stofe de prima calitate englezești. În special

== Croitorie pentru preoți. ==

Reverenzi, pardesiuri și alte haine la comandă ori gata.

Își recomandă bogatul magazin care este primul în Arad.

— — Prețuri solide. — —

Mașini de cusut Singer.

De tot noui cu **30 fl.** și mai mult; expert reparate pentru familia și industristrieși dela **12 fl.** în sus le liferează pe lângă garanță

Habán József, mechanist

Budapest, Almásy-tér 14.

— Prețuri curente ilustrate se trimit gratis. —

Correspondență în limba maghiară, germană și slovacă.

Crema Aphrodite

nesticătoasă și fără unsoare vindecă în cât va z-le cu siguranță pistruții, coșurile, roseața mânelor și obrazului, arsura de soare, și face pie-le neteda ca catifeană. Acest medicament recomandat de toți medicii, vindecă m-1 sigur decât orice alifie opăreala, căci nu produce coșuri (comedo).

Săpunul - de - Aphrodite

face fața fragedă, plăcută și tânără; femeile mai în vârstă tacă îl întrebuințază împreună cu crema, pentru-că întinereste.

Un borcean de Crema Aphrodite 1 cor., un borcean mare 2 cor., un borceanș de probă 70 de bani. — Săpunul de cremă Aphrodite 1 coroană. — Pudră (în 3 culori) cu sau fără grăsime 1 coroană, cutie mare 2 coroa e.

Spiritul pentru păr al lui BASCH e medicament sigur contra căderii părului și mătrefii; costă 2 cor., o sticlă de probă 1 cor.

Syr nervinus comp. „BASCH“

e cel mai bun mijloc contra tuturor boalelor de nervi: contra durerii de cap neurogice, slăbiciunii de nervi, oboselii, în-omniet etc.; contra boalelor de sânge și de oase: a anemiei, clorosel, rachitismului (boala englezească) etc.; contra boalelor de inimă și serofulosei.

E probat de foarte bun la reconvalescență.

O sticlă 2 coroașă.

Antisutin Basch e leac probat contra asurdității mânilor și picioarelor. O sticlă 1 coroașă.

Esența gastrică a lui Basch e leac sigur contra lipsei de apofit, contra durerii de stomac, contra colicii, întrebuințată împreună cu praful lui Basch înceată durerile, întărește stomacul, conținește răgăială; e bun după mâncare ori bă tură multă. La boale mai îndelun ate să poate folosi pilulele curățitoare de sânge ale lui Basch.

1 sticlă de esență 1.20 cor., 1 sticlă mare 3 cor., 1 cutie de praf 1 cor., — 1 cutie de pilule 1 cor., 7 cutie 6 cor.

Sirupul de sulfoquaiacol al lui Basch, al singur el ajută la tuse, regușeală, la boalele de piept și de plămâni, contra tusei măgărești, la junghiuți în coaste, la năduf etc. Acest sirup face să crească greutatea trupului, vindecă tusea, scuipatul și asudarea de noapte. Pe lângă sirup aj tă foarte mult **CEAIUL DE PIEPT ALUI BASCH.**

1 sticlă de sirup 2 cor. Mai mult de 4 sticle se trimet franco. 1 cutie de ceaiu 1 cor., 1/2 de cutie 50 fil.

Spiritu lui Basch contra reumatismului și podagrei e indispensabil e inominilor, pădurarilor, turistilor etc. după e incordare prea mare; el vindecă foarte repede junghiușile din mâni și din picioare, durerea de mijloc, umflăturile etc.

1 sticlă 1 coroașă, 1 sticlă mare 2 coroașă.

Praful de vite

al farmacistului Basch e de recomandat tuturor e onomilor pe tru tusea și umflăturile ghinuuilor la cal; la vite cornute, pored și oi pentru curățire și poftă de mâncare. Întă eș e, ajută mistuirea și împiedecă să se umfle. Vaci e sau lapte mai bun și mai mult după el.

1 cutie 70 fleri; 11 cutii 7 coroașă, franco.

Restituțiions-fluidul lui Basch e bun la boala căi și vaci contra podagrei, umflături li vinelor, umflăturilor etc. E de recomandat să se fe e vaci și boii după muncă multă cu acest fluid vestit, că-i astfel își recăștiga prețurile și devin sprinteni.

1 sticlă 2 coroașă, sticlă de probă 1 coroașă.

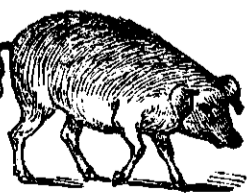
Prav de vaci

face să crească poftă de mâncare și curăță sângele. E eschis să doavaca țapte albastru ori eu sânge, nici nu să umflă vaca. E de lipsă la schimbare de nutriție. 1 cutie 1 cor.; 1/2 de cutie 60 bani. La cumpărători mai mari rabat.

Praful de porci e cel mai bun de îngrașat porci, până la 250 e chile. Acesta împreună cu **PICĂTURILE PENTRU PORCI** alui Basch îi păzesc de boale.

1 cutie de praf 70 de bani, 11 cutii 7 cor. franco. — 1 sticlă de picături de porci 70 fleri, 12 sticle 6 cor. franco; 50 de sticle 20 coroașă.

Teate preparatele au marea îngeralul.

Comandele de peste 6 cor. le trimete franco:

farmacistul **Basch Ernő** Az angyalhoz
NAGYBECSKEREK, GABNA-TÉR.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ.

1906. 18 Martie		ACTIV	1907. 10 Martie 17 Martie	
105844128	{ 74719128 Reserva metalică Aur . . . 81425407 31125000 „ Trate Aur . . . 33595000 Argint și diverse monete . . . . . Portofoliu Român și Străin . . . . . *) Impr. contra ef. publice . . . . . 9708200 „ „ „ „ în cont curent 20277394 Fonduri publice . . . . . Efectele fondului de rezervă . . . . . „ „ „ „ amortisarea imob. și material Imobili . . . . . Mobilier și Mașini de Imprimerie . . . . . Cheltuieli de Administrațiune . . . . . Depozite libere . . . . . „ „ & provizoriu . . . . . Compturi curanți . . . . . Compturi de valori	115328355	115020407	
1458626		1229311	1419750	
69866031		82295941	79747380	
23970469		30443137	29985594	
11999924		11999924	11999924	
14983507		15931524	15931524	
2914292		3270121	3270121	
5768153		5882761	5872035	
601652		611045	611087	
463568		339974	438980	
83674630		91543903	102264518	
—		90500	90500	
3849908		—	—	
20529044		20743687	21463177	
345923932		379710183	388114997	
12000000	12000000	12000000		
21034186	22697129	22697129		
3105044	3343012	3343012		
225538630	244454710	238270970		
—	—	—		
571442	647600	713284		
83674630	91543903	102264518		
—	90500	90500		
—	4933329	8735584		
345923932	379710183	388114997		

Scomptal *) Dobânda 5 %

Se fondat la anul 1874.

H A I N E
pentru bărbați,
juni și copii

din materie de cea mai bună calitate, cele mai moderne, cel mai bun croi, paltoane și pardesii de toamnă și de iarnă în cele mai favorabile condiții — și mai ieftine prețuri la —

Moskovitz Zsigmond

Liferantul inteligenței române

A * R * A * D,
Edificiul teatrului.

● Filiala în Piața libertății Nro. 1. ●

Toate vestmintele gata, la dorință se întocmesc conform corpului, fără alta renumerație.

În fiecare săptămână
MARFĂ NOUĂ!

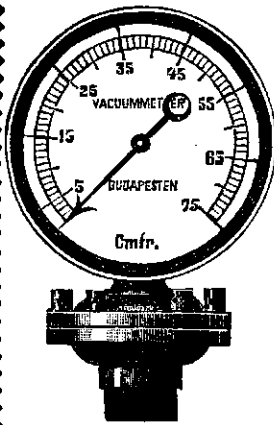
Telefon Nro. 534.

Comandă din provincă se efectuează încurând

Martie bună, prețuri ieftine, serviciul punctual

Perlfaszter Sándor

mechanic de cumpene și măsuri atmosferice
BUDAPEST, VII., Barcsay-u. 6.

Gătește măsuri atmosferice în deosebite chipuri și construcții pentru apărarea de aburi de apă, măsurătoare pneumatice (pneumometre), hidro- și pirometre. Măsuri elastice, nivelatoare, termometre

Primesc reparaturi cu garanția de un an. Comandele din provincă le efectuează prompt și prompt. Ceasornicele de controlă le repară cu garanția de 3 ani. Prețuri curente gratis și franco.

Gel mai mare galonar de mobile și podoabe femeiești din țară.

Özv. Barcza Györgyné

prăvălie de tapeturi pentru mobile și căruțe

SZEGED.

Fabrică de fireturi de mobile, galoane,

crepuri, crețuri, fireturi de perdele și draperii, ciucuri, tivituri de covoare, nasturi de plapomă, rose, rețele de pat, galoane și ciucuri pentru care funebre.

Serviciu repede, prompt și ieftin!

Industria națională

Să sprijinim industria națională!

Mijlocul cel mai bun de înfrumșetare din lume!

Crema de față Regina

care pentru însușirea neîntrecută de înfrumșetare la expoziția din 1900 Paris a fost premiată.

Crema Regina curată în timpul cel mai scurt față de orice catifelată. Un borcan 1 cor. 40 fil.

Pudra Regina se recomandă ca cea mai bună dintre pudrele de pân' acum cunoscute. Se vind în culoare albă, roză și cremă. O șcutulă 1 cor. 40 fil.

Sapunul crema Regina e sapunul cel mai bun de toaletă pentru înfrumșetarea feței. O bucată 70 fil.

De vândut în laboratorul chemical a lui

Temesváry József, apotecar
SZEGED, Petöfi Sugár-ut

și la Török József, apotecar, Budapest, Király utca.

La expoziția din Paris 1900 a câștigat „Grand Prix”.

Ioan Francisc Kwizda
furnisorul curței c.-reg. austro-ung., reg. române și princ. bulgare
farmacist cercual în Korneuburg (lângă Viena).

Restitutions-Fluid de Kwizda

este apă de spălat caii, brevetată ces.-regală. O sticlă costă 2.80 cor. De 40 de ani se folosește în stăulele de curte, în grajdurile mai mari ale singuraticilor și în ale miliției, ca înțăritor excelent, la înțepentrea mușchilor, etc. la adresări ace rezultat minunat, căci face ca caii să biruie mai multă muncă.

Numai având breveta alăturată e veritabil e Restitutions-Fluidul de Kwizda.

Să trimit preț-curante cu icoane gratuit și franco
Deposit general: Iosif Török farmacist, Budapest Király-utca 12, Andrassy-ut 26.

Cimbalmă

se poate căpăta în rate și pe lângă prețuri moderate, trimițând cataloage mari ilustrate. — Numai la mine se poate căpăta „ȘCOALA” de cimbalmă, după care poate învăța foarte ușor ori și cine și fără profesor. Partea I-a 4 cor., a II-a 3 cor. 60 fil., a III-a 3 cor. 60 fil. După trimiterea banilor espedez gratuit

VARGA PÁL
fabricant de cimbaimă și de muzice
M A K Ó (casa proprie).

P. J.

Avem onoare a anunța prea on. public și mult stimaiilor nostri mușterii, că din cauza măririi chiriei ne-am mutat prăvălia, care am avut-o mai mult de 25 de ani în Piața Andrassy nr. 20, în palatul Fischer Eliz.

în strada Jozsef főherczeg nr. 11.
casa MULLER (colț cu strada Karolina).

Din cauză, că avem un local închiriat cu mult mai ieftin ca cel de până acum suntem în plăcuta poziție de a servi pe on. noastră cliență cu prețuri și mai convenabile ca până acum.

Atragem atențiunea prea on. public asupra firmei noastre, asortată bogat cu toate cele de lipsă și îl rugăm să ne onoreze cu vizita lui prețioasă și a ne însărcina cu binevoitoarele lui comande și semnăm

cu cea mai mare stimă:

Kilényi C. és T-sa

»La plumbul vânăt« — József főherczeg-ut nr 11.

Mare atelier mechanic de reparaturi.

Varga József

Instalator electric concesionat de autorități
Szeged, Deák Ferenc-utca.

Primește liferarea și instalarea ieftină și expertă pe lângă prețuri moderate și garanță

orice lucrări din specialitatea mecanică-electrică,

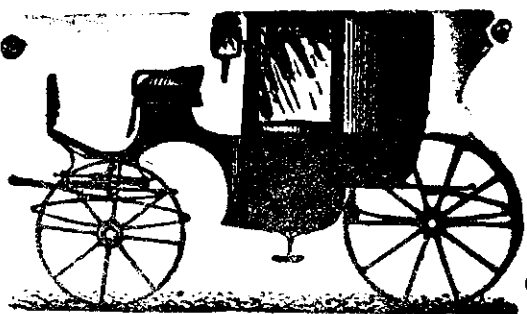
a tot felul de lumini electrice, de transmisiuni, sonerii de casă, telefoane,

parafulgere cinematografe

și reflectoare.

Deposit mare: de lămpi multiplicat cu lumină brulantă sistemul GANZ, lămpi candescente și de lustere electrice.

Intreprindere de instalări de motoare electrice.

FABRICĂ DE TRĂSURI alui

Vadász és Grósz

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

aranjată pentru putere electrică.

Își recomandă trăsurile de fabricate de rangul-prim, care se află permanent în deposit.

La expoziția din Oradea-mare au fost premiate.

Telefon pentru întreaga provincie nr. 445.

La dorință se trimite preț-curent gratuit și franco.

CE E HOPPA?

Cu fraze de sigur am ști produce efect în jurul damelor. Delăturând însă aceste, sunem drept: că „HOPPA“ e un medicament-regulator englez, care înger suplinește toate cremele, săpunurile, pudrele etc. și cu înțime ca din poveste: înfrumșează, delatură pistrii, pete de mai, roșata pelii, buburețe, tot felul de murdărie din față: înmoaie pielea, o întinereste, o recrează, o face fină și albă atât în față cât și pe mâni!

Asta și nimic alt-ceva e

Prețul **HOPPA** Prețul
2 cor. 50 fleri. 2 cor. 50 fleri.

Epistole recomandătoare dela cele mai distinse dame.

Magazin principal: **Kaiser Vilmos és Tsa, drogeria**
GYÖN, Baross-ut 1. sz.

Se capătă în apoteci și drogerii.

Ladányi Ferenc

AURAR ȘI JUVELIER

Temesvár (Timișoara) Belváros

strada Jenő főherczeg 11 (casa Koch).

Asortiment bogat

în articli de aur și argint și bijutării

în esecuția cea mai modernă, cu prețuri moderate.

Atelier special pentru lucrări nouă și reparaturi, aurituri de unelte bisericesti etc. etc.

Aur, argint și platină veche

se schimbă ori se cumpără cu prețul cel mai mare.

Când se înșală damele mai tare?

Dacă își comandă corsetele lor prin colportătoare!

Căci în casurile cele mai dese nu sunt bune. Poftiți și osteniți până la mine, unde se pregătesc ronziile cele mai la modă și cele mai potrivite.

Corsete gata, indreptătoare de talie, ce le vind în prețuri foarte ieftine.

Cer deplina încredere a prea stimatelor doamne cu toată stima

PILCZ IRMA

pregătitoare de corsete

Arad Deák Ferenc-u. 2.

● În mai multe expoziții premiat cu primele premii ●

Nrul telef. 439.

Prima fabrică de căruță de pe câmpie

Îj. Hodács János

SZEGED Strada Kistisza nr. 4. (Urmarea str. Maros)

Magazin mare permanent din diferite

caruță noi domnești

Se pot căpăta pe lângă prețuri foarte avantajoase

căruță folosite, în schimb (phaltone cu acoperiș și fără acoperiș, sănii ect. ect. . . . .

Catalog ilustrat în cinste și fără porto.

Aviz!

Am onoare a aduce la cunoștința On. domni preoți și comuni bisericesti că în atelierul meu

fac haine bisericesti

haine pentru preoți,

odăjdii, steaguri, prapori, haine pentru diaconi și îmbrăcăminte albe pentru băeți etc., cu prețurile cele mai ieftine și prompt.

Așteptând sprijinul D-V. sunt cu stimă

Stefan Radonits

KIKINDA,

strada Sârbească No. 2455, în apropierea poștei mare.

BASĂ SIGURĂ

AROMĂ PROASPETA RECREATOARE

RECUNOSTINȚA ESPERȚILOR

SISTEM FRANCES TRADIȚIONAL

BOUQUET MINUNAT

MĂRGELE ESCELENT MĂRUNTE

MANIPULARE DE SPECIALITATE

INGRIJIRE CONȘTIENȚIOASĂ

VINURI ALESE CU GRÎJE MARE

Vii PROPRII DE MODEL

Doamnelor!

CREMA LOTUS este cea mai bună și mai nesticăcioasă alifă pentru înfrumșetare, întrebuițându-se atât ziua cât și sara. Delatură totfelul de pete, precum: pistrii, pete de ficat, casuri și buburize, beșicătură și precugiuni.

Fața primește o culoare frumoasă și curată. SAPUNUL LOTUS e sapun de toaletă, are miros plăcut și se poate întrebuița și fără cremă.

PUDRA DE FLOARE LOTUS în culoare albă, roză și galbină. Pregătită după metoda americană, un mijloc de iufumșetare inafectiv și admirabil. Se recomandă și doamnelor mai în etate, pentru că delatură încreșturii și redă o față tinăra.

Prețul: Crema Lotus . . . . . Cor. 1.—
Sapunul „ „ „ „ „ 1.—
Pudra de floare Lotus, flacon mare „ 2.—
„ „ „ „ flacon mic „ 1.—

Magazinul principal: în grănătia de pâlări pentru doamne:

A „Párisi nőhöz“, SZEGED, Iskola-ut 13 sz.

Comandă din provincie pe lângă rambursă. Vanzătorilor prețuri scăzute.

Permis prin decretul ministerului de interne, nr. 41.994.

Pentru expediții de cafea, ceai, prăvălie de import și export de marfă colonială, poame sudice și băcănie

ROMUL PASCU UTÓDAI, FIUME

VIA ADAMICH No. 2.

Recomandăm uriașa noastră magazină de coloniale de nou aranjată, și unica furnizoră a preoțimei române gr. cat. din Ardeal.

Pentru punctualitatea și serviciul bun ce am dovedit de ani de zile, firma noastră a fost distinsă cu mulțime de epistoale de laudă și recunoștință. La dorință spedăm bucuros (și franco) catalog bogat cu prețurile curente.

Ne rugăm de binevoitorul sprijin a onor. public și așteptăm să ne onoreze cu cât mai dese comande.

Câteva estrase din lista noastră:

No.	Cafele:	C. fl.
1.	SANTOS, naturale și aleasă	1 Klgr. 2 40
2.	MENADO LIBERIA, boabe galbene foarte mari	1 " 2 00
4.	PORTORICO, foarte căutată	1 " 2 90
5.	PORTORICO-PIROLDI, cel mai fin	1 " 3 60
6.	CUBA, fină	1 " 3 —
7.	" mai fină	1 " 3 20
8.	" cea mai fină	1 " 3 50
9.	" mergele, calitate foarte bună	1 " 3 20
10.	" specialitate de finetă rară	1 " 3 70
13.	JAVA-AURIE, soiul ca Menado, ușoară	1 " 3 40
15.	CEYLON, fină	1 " 3 50
16.	" mărgele, mai fină	1 " 3 80
18.	MOCCA ARABĂ, tare zdrobită	1 " 3 60
20.	PORTORICO No. 4 —CUBA-MĂRGELE amestec	5 " 15 25
21.	JAVA-AURIE—JAMAICA, amestec	5 " 16 25
22.	MOCCA—CUBA, specialitate, "	5 " 18 25

In pachete de 5 Klgr. se mai pot pune următoarele: Tea, Prăgiture pentru tea (sulu Koestlin), Cocoladă și Cacao, Rum, Cognac, Liqueur și Vinuri Spaniole, Pești, Delicatese, Orez, C-Tea de Smolina (Surigat), Aix-olen, Portocale, Mandule, Stafide, etc.

Așteptând comande de probe, suntem cu osebătită stimă:

Romul Pascu utódaí, Fiumu
magaziu de cafea și tea în Fiume.

Bae de aburi în odaie!

Cu ajutorul aparatului „DIANA“ în 5 minute se poate face și în camera cea mai elegant mobilată o baie de aburi sau de aer ferbinte. In odaie nu se „mprăștie aburii! Nici o neurătenie! După folosire se poate împătura și se poate așeza după un duș. Cu folosirea aparatului de bae de aburi și de aer ferbinte „DIANA“ se pot vindeca toate boalele provenite din răceală:

reumă, ischias, influență, gatural, catar, durere de gât, mai departe nenositatea, afecțiunile de rinichi, congestii de sânge, ș. a.

Este mijlocul cel mai nestrăicătos și mai sigur pentru slăbire.

O baie costă 4 fleri.

Fiecare baie e o plăcere! Este indispensabilă și pentru sănătoși!

APARAT DE VIBRAȚIUNE autorizat în toate statele lumii! Nu e durere de cap, care n'ar înceta în decurs de trei și jumătate minute. E mod sigur de vindecarea GUTELI, A RFUMEI și NENOSITĂȚILOR! După 2—3 vibrațiuni reimprespentează circulația sângelui. Aparatul de vibrațiuni e infragil și ține zece de ani. — Prețul împreună cu împachetarea costă 10 cor.

Descriere amănunțită și prospect trimite gratuit

Szabó István és Ferencz

Budapeșt, VII., Csömöry-ut 133.

Am onoare a aduce la cunoștința st. n. doamne, că întorcându-mă din Viena, mi-am deschis

Salonul

în Piața Libertății nr. 11, etajul I.

Modelele mele sunt dintre cele mai frumoase și cu prețuri moderate. Prin serviciu prompt mă voi sili să câștig încrederea stimatului public.

Comande în prvinție și transformări se îndeplinesc punctual și cu esactitate.

Solicitând părtinirea prețioasă a onor. public, rămân cu stimă

Grünblatt Antónia.

Mașini și biciclete pe rate mici lunare.

Deposit de mașini de cusut de fabrică în Timișoara.

LADÁNYI IZSÓ Temesvár

Belváros, Zápolya-u. edificiul seminarului rom. catolic.

Cont de casă de păstrare la posta reg. ung. și curs Clearing nr. 10.395.

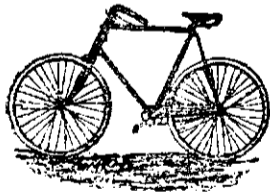
Telefon 577. Adresa de telegramă: Ladányi Izsó

Deposit de mașini de cusut, de brodat, de biciclete, de biciclete cu motor și de părțile lor constitutive.

Mașini de cusut Singer, cu mociei rotunde, Central Borbib (Zentral Bobin) Wheeler-Wilson cu suluri elastice, de familie și pentru măestri.

Asortiment mare de mătăsă de brodat cu mașina.

Deposit din fabricatele fabricilor Bast și Gasser de mașini de cusut, și ale lui Sander și Graff de mașini de brodat. Stabiliment propriu de reparaturi pentru biciclete.

Oltoii de vie de vândut.

Am onorul a aduce la cunoștința D-lor proprietari de vie, că până ce mai am deposit din oltoii de vie din acest an, voiu vinde oltoii frumoși cu rădăcină bogată de vie de vin și struguri confect.

Pentru substituirea butucilor uscați în urma secetei mare recomand mai ales oltoii de vie cu rădăcină bogată, precom și mlădițele rădăcinoasă de „Riparia-Portalis“ și „Rupestris-Monticola“.

La cerere servesc Onor. cumpărători bucuroși cu metotul cu succes a oltoilor de substituit.

În prvința soiurilor și a prețurilor servește cu deslășire mai detaliată

Winkler József, producător de oltoii de vie

Telefon 410. Arad, str. Batthyányi nr. 13. Telefon 410.

Anunț de deschiderea băilor.

„RUSZANDA“

băi de nomol în Melence (com. Torontál)

al căror efect vindecător e asemenea cu băile din Pöstyén și Szt.-Lukács.

Se vor deschide în 1907 la 1-a Mai.

Efectul vindecător al nomolului și al apei îl pot aprecia cei ce suferă de reumatism și de reumă articulară, de scrofuloasă în toate formele, tot asemenea cei ce suferă de boale de piele, mai ales de prosiasis și pruris, apoi femeile cari suferă de neregularități menstruale și de hemoragi, tot așa și bolnavii de nervi.

Are un efect neîntrecut de toate băile internaționale în special la boalele de oase, precum la cariesnecrosis.

La efectiunile vindecate de Lues se recomandă pentru a doua cură cu mult rezultat și pentru acest scop stau la dispoziția bolnavilor cabine separate.

Stau la dispoziția oaspeților trei case de locuit aranjate modern, cu terase largi, salon de cură și de mâncat, bucatărie escelentă, muzică bună, popicarie, pian, o promenadă umbroasă cu bănci, ș. a.

Direcțiunea băilor „Ruszanda“ trimite la dorință gratuit toate detaliurile cerute.

Melence, la 1 Aprilie 1907.

Piperszki Kaméno, administrator.

Tanazevits Pál, prezident.

P. T.

Atragem cu toată stima atenția stimaților economilor la articlul ce se capătă permanent în depositul nostru:

sare de vite (briquette) de tot plăcută vitelor la lina,

sămânță de lăptă și trifoiu roșu garantată de curată de tortoșel.

Sămânță de napi de Quedlenburg

securi: boabe galbene de oloiu, galbene de Oberndorf, roșiu de Manamuth, galbene de Bekendorf și sămânță de napi de zahăr.

Piatră mlierie de Aussig. — Raffia de prima calitate.

Pentru scopuri de sămănat;

sămânță veritabilă de bicău; ovăs, orz și cucuruz.

Din aceste din urmă ținem și pentru furagiu.

Pentru prășitorii de cai neîntrecutul **Melasse »DERBY«.**

Toate aceste se capătă cu prețurile cele mai scăzute de ai și acelora cari nu sunt membrii la

Aradvármegyei Gazdasági Egyesület Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet
ARAD, în colțul străzilor Boros Béni-tér și Verhőczy-utca.

Telefon-nr 460.

Telegr.-adr.: „Grüner-Varga“

Grüner és Varga Szeged

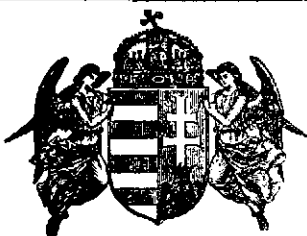
Cheque-cont la Posta Ungară 16,308, la cea Austriacă 99,403. -- Giro-cont la Banca Austro-Ung.

Manufactura de cânepă, în și justă.

Tot felul de ștreanguri de cânepă, - ștreanguri de sârmă, - Gurtuni, - vadră din cânepă, - ață de țesut (sfoară), - cânepă și călți, - Dresni-saci, poneve, pânză jută pentru pachetare. Articoli pentru economii: ștreanguri pentru căruțe, mreajă de acoperit caii, hamace (pat).

SPECIALITATE: Mrege, leagăn pentru copii, legături pentru saopi.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

TURNĂTORIA**DE CLOPOTE**

Fabrica de scaune de fer pentru clopote - alui

ANTONIU NOVOTNY**TIMIȘOARA-FABRIC**

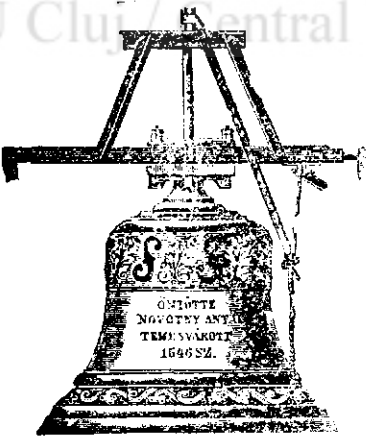
Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe garanție de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate

CLOPOTELE GĂURITE

de dînsul inventate, și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S

și au un ton mai intensiv, mai adînc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă apoi pentru facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător — pentru preajustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut ca și spre turnarea de toace de metal. — Preț-curanturi ilustrate gratis.

AVIS!

Am onoare a aduce la cunoștința onor. public, că în Arad, strada Weitzer János nr. 10 (casa dr. Robitsek)

am deschis

un salonunde **toilette** bune și pregătesc foarte elegante di stofe engleze și franceze cu prețurile cele mai moderate.

Experiențele atât eu cât și femeia mea am câștigat în orașe mai mari.

Totodată aduc la cunoștința onor. public, că în salonul meu se poate învăța a croi modern în cel mai scurt timp.

Cerând sprijinul onor. public, sunt

cu stimă: **Weisz Samu**, croitori de haine femeiești.

Se primesc fete cu plată și învățăcele.

CONSTANTIN DOBRIN

institut de vopsire și chimie

Lugoș, strada Nedelco nr. 65.

Vopsire și curățire chimică. Tot felul de haine bărbăești, femeiești și de copii, proderie de mătasă, uniforme, covoaze de pat și masă, tapeturi, dantele, haine de batist și pique etc.

Garnitură de mobile și tapeturi. La dorință se curățesc la casă.

Specialitate: Paltoane de piele, mănuși glacé vopsite negru.

haine de doliu se vopsesc negru în 24 de ore.

Perdele se vopsesc și curățesc foarte ieftin.

Staffner Sebestyén atelier de gravură

Oroszlán-u. 13. SZEGED Kárász-u. 14. sz.

EXTRAORDINAR! Gravuri artistice în oroloage, monograme, couvexe și embleme din aur și argint. Efectuirea monogramelor, emblemelor și a lucrurilor de Damasc, în mod prompt și artistic, în aur, argint, și preste tot în orice metal, după planurile și desemnurile cele mai noi. Clichée de metal și lemn. Modele necesare pentru forme. Sigile și peceti din oțel și aramă roșie Inscripții pe uși și mașini. Primesc spre efectuare modele de aramă roșie și umplute, precum și alte gravuri în sticle, os de elefant, scoică, etc. și le și lucru în modul cel mai artistic.

Serviciu constințios și prețuri ieftine!

Un băiat care știe vorbi românește se primește de învățăcel.

Hopp Károly

cancelarie tehnică

ARAD, STR. SZÉCHENYI Nr. 5.

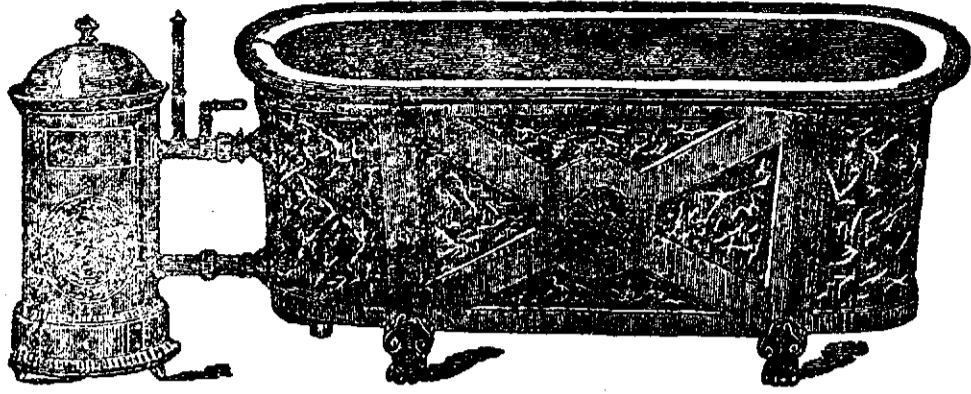
Planuri și execuții: Pentru provedere cu apă și iluminare, ^{precum} și pentru colonii de motoare etc.

REPREZENTANȚA

fabricelor de specialitate de prima calitate.

Vană de scăldat cu încălzitoare cu euptor ce încălzește aerul împrejur dela 50 cor. în sus

asortat mare în tot felul pe vane, precum: vane atârinate, vane de șezut, vane pentru copii, etc. Primese instalare de apeducte, de closete engleze și de pompe.

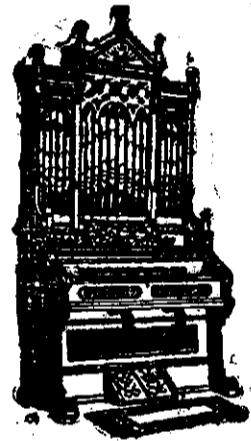

LEFKOVITS ADOLF Budapest, VII., Wesselényi-u. 51 Tr
Preț-curent gratuit și franco.

Muzica de casă a viitorului e

HARMONIUM

care și până aci a cucerit saloanele celor mai distinse cercuri sociale. Unde este pian la casă, acolo numai atunci va fi completa harmia, dacă în fața lui va fi și un **harmonium**. Intre **harmonii** cel mai escelent e

Harmonium Aeol,

pe care îl reprezintă singura și cea mai veritabilă, solidă și avantajoasă firmă a lui

Reményi Mihály

fabricantul muzicalielor pentru Academia reg. ung. de muzică.

Nu cumpărați deci harmonii

până n'ați văzut **catalogul** nou ilustrat a firmei **REMÉNYI**, care se trimite gratis și franco din **BUDAPESTA**, VI., str. Király nr. 58 Tr.

Harmonium Aeol e cel mai acomodat pentru școale, coruri, capele, biserică, fiind că tonul e aserenea întru toate tonului Organelor și le poate perfect suplini. **Piane și pianne** noi și folosite se capătă dela 180 florini în tot felul de preț.

Renovări prin meșteri specialiști cu prețuri moderate.

Epistoalele de recunoștință se pot vedea. Telefon 87—84.

PRĂVĂLIE DE FLORI

a lui **SCHVEFFER EDE**
ARAD, palatul Minorifiilor.

TELEFON 337.

TELEFON 337.

Esecuție:

buchete și cununi după gust

pe lângă prețuri avantajoase.

Comande din provincie execut punctual.

== **Serviciu prompt.** ==

Lösch József

fabrică de mașini de agronomie

== **BÁCS-TOPOLYA** ==

Recomandă

mașina de **HUNNIA** cu două sămănat rânduri.

Fabricație ungurească!

Postiți și cereți inviațiuni asupra prețurilor.

Fondat la 1846.

Telefon 25—37.

Pozdech József următor **Thury Ferenc**

Budapesta,

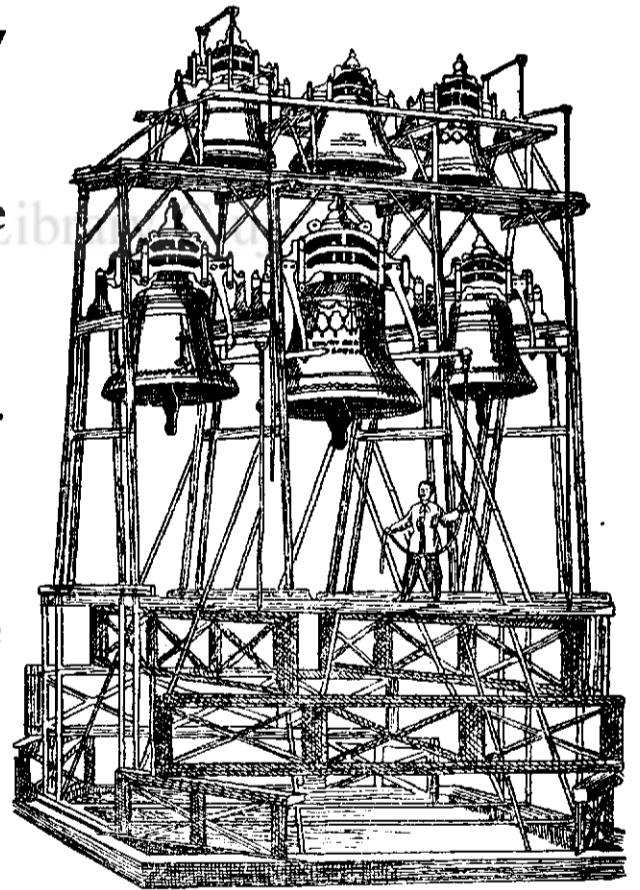
VI., Lehel-utca Nr. 8.

Mare fabrică de instrumente muzicale de suflat,

turnătorie de clopote și metale,

făurărie și ajustărie de clopote cu brevet.

Catalog și preliminar de spese trimite franco.

Veritabilul **ARDEIU** dulce a lui **BOKOR**

== e cel mai bun în lume ==

precum tot felul de calități spre scopuri industriale și comerciale livrează

Bokor János, Szeged

proprietar de moară de ardeiu.

Export în întreaga lume.

Un talp 8 cr.
O halbă bere de curte 13 cr.

Avis!**Avis!**

Cu deosebit respect aduc la cunoștința distinsului public, că
berăria orășenească de sub teatru

am luat-o în arândă

și acea voi ajusta conform tuturor recerștelor moderne. Din ziua
aceasta voi avea cea mai excelentă bere de Kőbánya a pri-
mei societăți ungurești pe acții așa numită

BERE DE CURTE

apoi vinurile de sub podgorie de cea mai bună calitate. Cuina pe
lângă prețurile cele mai ieftine totuși va corespunde cerințelor
moderne.

Cu deosebită stimă: **Kánya Géza.**

Un talp 8 cr.
O halbă bere de curte 13 cr.

Am onorul a aduce la cunoștința p. t. public că
am preluat salonul de sub conducerea doamnei
Koszilkov Jozsef-né din palatul contelui Nádasdy și
l-am mutat în strada Deák Ferencz nr. 31 (casa Bonts) unde
gătesc în esecția cea mai modernă toaletele cele
mai elegante engleze și franceze.

tot acolo am aranjat

un salon de confecții de copii

care va fi condus și pe viitoriu de doamna KOSZILKOV JÓZSEF-né.
Recomandându-mă bunăvoinței onor. public promit, că prin
lucrul cu gust și prețurile moderate voiui binemerita satis-
facția deplină a comandanților mei. Cu stimă:

FARKAS FERENC-né,

salon de confecții de dame și copii. Arad, Deák Ferencz u. 31 (casa Bonts.)

Zsellér Imre

Atelier artistic pentru specialitate de ferești de biserică,
pictură pe sticlă, pentru părți de sticlă, plumbitor de artă
și de mozaic

Budapest, VI., Aréna-ut 124.

Pân' acum s'au făcut în atelierul meu fereștile bise-
ricilor romano-catolice din Bács-Almás, a celei din
Nickine, din Grediște, Bácskula și Bodajk, a celei
greco-orientale din Ujvidék, la cari mă provoc, ca și
la parochii, cari au lucru distins din parte-mi.

Mășini ^{pen- tru} stropirea viilor și arborilor

Construite de oameni specialiști distinși, întrec atât în privința lucră-
rii, precum și a durabilității orice fabricate de pân'acum. Nu face risipă în
materie și e ușor de manuat de către oricine.

Un stropitor foarte tare făcut cu totul din aramă, supus probei, trimitem de
bucata cu preț de 45 coroane.

La comanda de odată a 10 bucăți un scăzământ de 5%.
Pentru fiecare bucată 5 ani garanță, se pot comanda exclusiv la noi
fabricanții.

Pregătim orice fel de cazane de orice sistem pentru fierberea ra-
chiului, cu aparat de recerșire după plac, sau după sistemul inventat de noi,
prin care câștigăm cu 20% mai mult rachiu și mai gustos decât pân'acum.

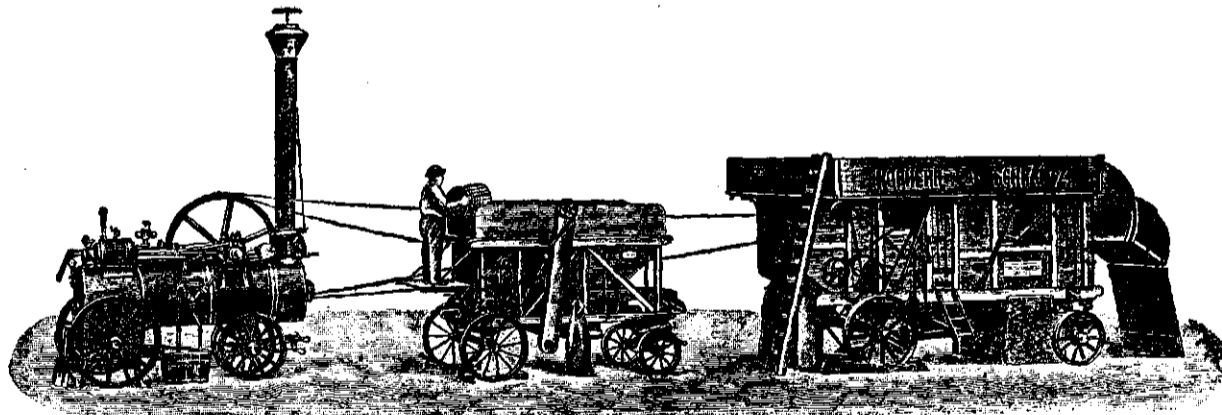
La comanda trimitem cădări pentru lictare sau de orice fel.

Lucrările de aramă le efectuăm tute și punctual.

La comanda ne rugăm dacă se poate a ni se trimite desemnari și
măsurile.

Sijjártó Testvérek, arămari

depozi pentru fabricare și reparaturi de stropitoare
în Kecskemét.

HOFHERR ÉS SCHRANTZ

Garnituri de triori cu aburi

cu presse late de paie și elevatoare,

Locomobile de benzin cu mașini de treierat

de ale lui HOFFER ÉS SCHRANTZ

Și tot felul de articli economici și tehnici.

Mașini de secerat și legat sistemul MC. KORMICK.

Reprezentantul general:

EDUARD KARNER

deposit de mașini, TEMESVÁR, oraș (Belváros).

Cancelarie: Strada Báthori nr. 1.

Deposit: Erőd-u. nr. 5.

Atelierul aurarului STOLCZ J.

Pregătește tot felul de lucrări de aur, argint, de pietrii scumpe și turnătorie de artă.

Primesc transformare de juvaere vechi. precum orice fel de reparaturi. Primesc atât între-girea, precum și repararea instrumentelor de casă, a juvaerilor de gală maghiară, antice, aurărie în foc și argintărie pe lângă garanță.

Stolcz J., aurar
A R A D, strada Weitzer János Nr. 2.
Palatul Minorităților.

Văd. KALLAP JÁNOS

Iși recomandă prăvălia sa de turte, ciară, și miere. Vânzare în mic și mare.

Magazin bogat de lumini „Milly“ și de ciară, smirnă, tămâie și oleu pentru bi-serici și făclii de rășină

Arad, str. Deák Ferencz nr. 35.

Oficina de dregere și magazinul cel mai vechiu de bicicletă și mașini de cusut.

Hammer Vilmos mechanist

Piața Szabadság nr. 7. ARAD Piața Szabadság nr. 7.

Asortiment bogat de mașini de cusut **SINGER și MINERVA.**

Unicul magazin de renumite mașini de cusut **PFAFF.**

Cel mai ieftin mijloc de cumpărare de articoli pentru bicicletă și mașini de cusut.

In magazin se află mare asortiment de **gramophone și păci.**

— Condiții de solvire foarte avanta-gioase. —

● MARE OFICINĂ DE DREGERE. ●

Am on. a aduce la cunoștința p. t. public, că m'am reîntors din călătoria de studiu din Paris și Viena și în piața **Andrássy-tér nr. 8** (ușa 5, casa Gebhart)

am deschis

Un salon de pălării și gală de dame

și efectuesc ori-ce lucru de brânșă aceasta cu gust deplin și foarte frumos. Asemenea țin permanent în deposit **pălării gata de dame.**

Reparaturile le fac iute și esact.

Cu stimă:

Fischer Dóra, Andrássytér Nr. 8.

Am onorul a aduce la cunoștința P. T. public, că la dorința unită din mai multe părți

am deschis

în Arad, piața Libertății și colțul str. Hunyadi

— în casa MÜNZ, etagiul II —

un salon de modă de dame.

Prăvălia mea din Bpesta de acest soi și corespunzătoare cerințelor moderne e o garanță deplină, că dau haine de moda cea mai nouă și de croitura cea mai bună, ei p. t. public mă va onora cu prețuit-ai încredere.

In salonul meu de dame se pregătesc tot felul de haine de dame, în Arad prin un specialist anume se fac numai comanda și probele, ear hainele se pregătesc prin lucrătorii mei de rangul prim în Budapesta.

Când notez încă, că prețurile mele sunt cele mai posibil moderate. Recomandându-mă atenției p. t. public

Cu distins onor

Kocsis Pál.

AVIS

Hotel „Vulturul negru“

Proprietariu:

IGNATIE PAȘCA

21 chilii cu mobile noi dela 60 cr. în sus.

RESTAURANT.

Mâncări bune și eftine.

Papricaș de pește.

Rog spriginul onoratului public.

Tramvayul vine până la hotel.

RESTAURANTUL LÁNG TESTVÉREK

Avem onoare a atrage atențiunea p. t. publicului asupra fostului restaurant

KASS

acum preluat de noi și remaniat după cele mai moderne cerințe.

Cele mai fine și mai bune băuturi, precum vinuri, licheruri, șampanii, se pot căpăta aici.

Mâncările restaurantului nostru sunt neîntrecute.

000 Seară de seară muzica cea mai bună dilectează pe oaspeții mei. 000

Serviciu prompt, curat și conștientos. 000 Abonamente se fac cu prețuri moderate.

Cu deosebită stimă

Láng Testvérek

restaurantieri.

MÁRTONYI VICTOR

* tinicher de zidiri de artă și instalator de apaducte. *

Se recomandă onor. public pentru executarea ori-cărei lucrări atingătoare de această branșă.

Prețuri moderate

Execuție promptă.

Distins cu premiu la expoziția millenară.

STIPENDIU DE PARIS.

Cu stimă: **Mártonyi Victor,**

ARAD, — Localul: Piața Boroș Béni Nr. 2.

Locuința; Strada Sárossy Nr. 2. (Casa dlui Purcariu).

INTEMEIAT
LA 1883

Dipl. de onoare
Levria 1902 —
Medalia de aur
Timișoara 1891.

Telefon pen-
tru comitat și
oraș nr. 498.

Szubotha

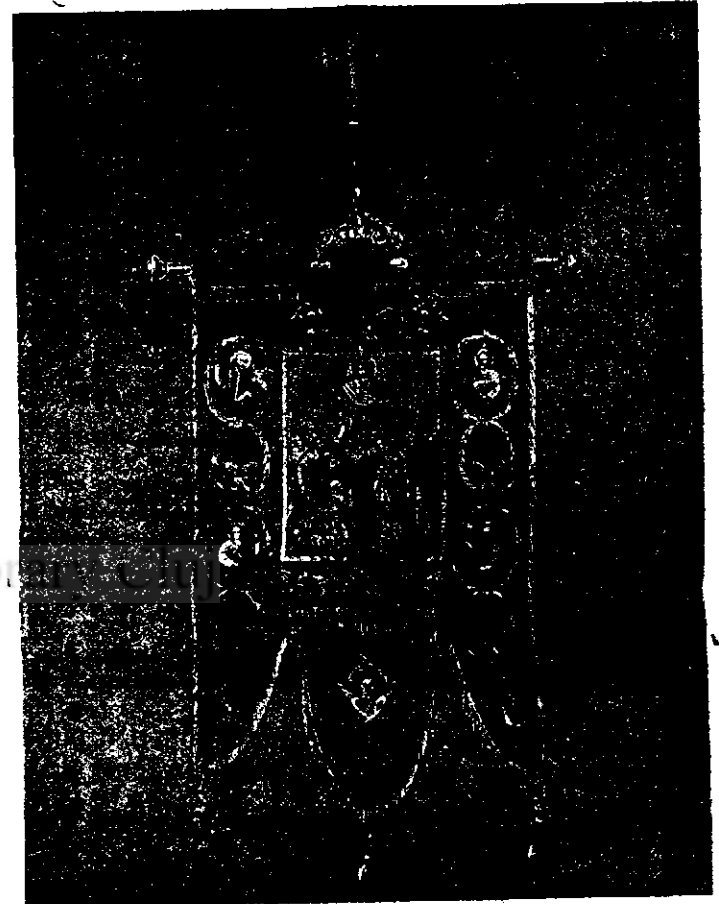
Sándor

pregătitor de
odăjdii și adju-
turi bisericesti

croitorul
teolog epis-
copești din
Cenad, lifer-
antului Excel.
Sale episcop
Dessewffy
din Cenad.

TIMIȘOARA-
CETATE

în teologie.

Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevoitoare atât a preoților cât și a acolora, cari voesc se cumpere pentru bisericile capele, sau societății de înmormântare

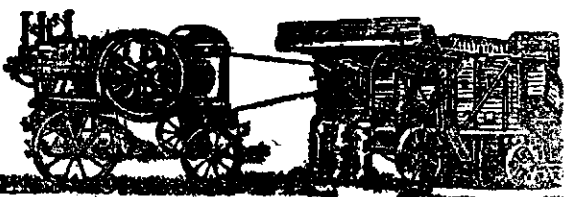
odăjdii, steaguri, cruci

statue sau altfel de ajustări bisericesti

tot astfel marele său asortiment pentru materiale necesare la formarea adju-
tărilor bisericesti.

Pentru liferări mele iau răspunderea. — Servesce bucurios cu catalog bogat ilustrat.

**Cele mai bune provisiuni
de mașini de freierat din lume.
Deplină responsabilitate pen-
tru excelenta trierare.**

Se pot folosi între case acoperite cu paie și fără permisiunea
autorităților.

Distins cu 12 de premii

Recomandă pe
lângă deplină
responsabilitate
și pe lângă pre-
țurile cele mai
avantajoase în
rate anuale de
3-5 cele mai
simple și cele mai
perfecte

provisiuni de
călcat cu motor

din motor, pre-
cum cele mai per-
fecte de minerale.

fecte motoare cu benzin-petrolin sau oleu de minerale.

Kállay motortelepe Budapest, Nagymező-utca 43.

Numai în această colonie se pot găsi renumitele

**motoare cu benzin, petrolin
și oleu de minerale,**

provăzute cu instrumente de stropire, ce se pot vedea, foarte
acomodate pentru scopuri economice și industriale.
Tot așa și provisiuni de treerat cu locomobile de ben-
zin și cu electricitate.

Mare capacitate de muncă. — Prețuri ieftine. — Cele mai puține spese pe zi.

Cine voește se cumpere motoare ieftine de construcție admirabile
să se îndrepteze cu încredere către această firmă de specialitate.

Ca să putem răspândi cât mai mult motoarele noastre primim în schimb mașini de vapor folosite.

Fii băgători de samă
la adresa exactă

KÁLLAY motortelepe Budapest, Nagymező-utca 43
— Cataloge gratuit și franco. —

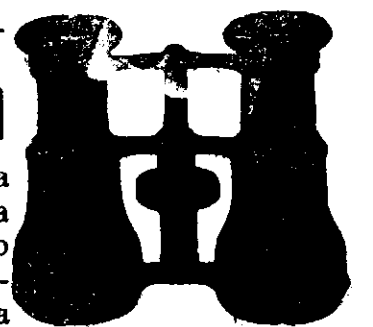
Unelte de fotografiat, gramofone etc. etc. se
vind cu prețurile originale de fabrică.

Vederea cea mai puternică

se poate avea numai cuaju-
torul

sticlei de cristal

ciselată foarte fin și probată ca
perfectă, care se poate cumpăra
în cadre deosebite și după o
cercetare conștientoasă cu pre-
țurile cele mai ieftine la firma

HAHN TESTVEREK

Telefon 149. în LUGOJ Telefon 149.

Comandele cu posta se efectuează precis și prompt.

Cel mai bun și mai ieftin asortiment pentru procurarea ornamentelor bisericesti, pentru toate bisericile greco-or. române și sârbești, și anume:

odăjdii colorate și negre, acodereminte, prapori mari, steaguri pentru biserică, candelă, cruci, baldachin, ripide, icoane sfinte, icoane ruse și de tot felul, icoane istorice etc. etc.

In atelierul meu pregătesc cel mai bogat iconostas și morminte sfinte pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

— Cele mai moderne pălări preotești. —

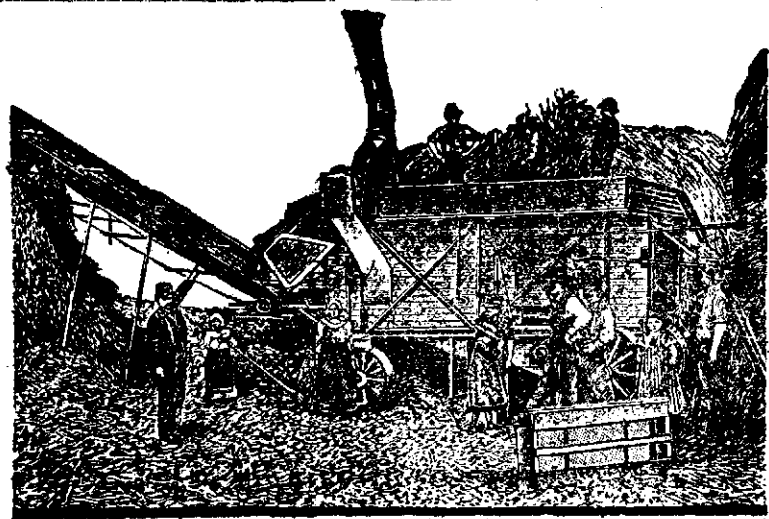
Haine pentru dnii preoți, brăne și camilafce. Pregătesc bine și prompt vestimente preotești, căci am un croitor foarte isteț. La dorință dau detașuri și tot felul de modele. Asigur cumpărătorii mei, că vor fi serviți în modul cel mai bun, căci am numai materia de prima calitate și cea mai bună; dar vând mai ieftin ca ori unde în alt loc. Comandă execută momentan în modul cel mai prompt și mai conștientos

Catalog ilustrat trimis gratuit.

Cerând comande abundante, rămân cu stimă

Nicola Ivkovics, Ujvidék

strada Duna, casa proprie.

Hartmann Jakab

fabrică de mașini de economie

UJVERBÁSZ.

Recomandă renumitele sale instrumente noi

de absorbarea pravului

de mașini de treierat.

Poftiți și cereți ofert de preți.

Concesiune ungurească.

Să părtinim industria din partiel

Prăvălia cea mai mare de cufere din Seghedin este alui

Szegszárd József în Szeged

Iskola-utca nr. 25, vis-à-vis de „Hungaria“.

Recomandă în atenția P. T. public din provincă cuferele sale de drum, portmoneurile de toaletă, portmoneuri pentru acte, advocați și pentru aparate propriu, în asortiment bogat, în deposit — asemea recomandă fițtoarele sale de bastoane, de ploiere și de arme, cu prețurile cele mai moderate.

Comandele din provincă se execută punctual și repede.

Să părtinim industria din patrie!

Institut de vindecare și creștere pentru epileptici

la băile dela BALF.

Aranjat pentru 200 bărbați și femei bolnave, pe baza ordinului ministrului de interne Nr. 56,445/1903 și din 17 Iunie 1903. Prețul de îngrijire: clasa I pe an 1600 cor., clasa II pe an 1000 cor., clasa III pe an 600 cor. Afară de aceste clase se mai pot primi bolnavi săraci, însă pe sarcina fondului regnicolar pentru îngrijirea bolnavilor. Pentru primire în forma aceasta însă fiecare bolnav are a-se însinua separat prin rugare, pe baza ord. ministr. de interne de dtto 28 Octomvre 1903 Nr. 97,221/IVa. Cu îngrijirea bolnavilor sunt concretizate maicile ordinului Franciscan din Buda. Cu prospecte și alte deslușiri servește Dr. Wosinski István, propr.-director al băilor Balf. Poșta, tren, teleton loco.

COLUMBIA

escelent mijloc contra pișcăturilor de insecte și țintari.

Prețul împreună cu fluiditățile aparținătoare 1 cor. 20 fil.

Pastilla-Tannin

e unicul medicament cu efect în po-triva diareii copiilor.

Bucata cu 10 fileri.

Se capătă numai la unicul apothecar:

Rozsnyai Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

„GROOM“

Motoarele noastre cu benzin și locomobilele noastre trierătoare produc minuni.

Numai noi dăm garanță de 3 ani.

Dacă vii la Budapesta să privești stabilimentul nostru de mori cu lumină electrică. Motoare sugătoare, solviri în rate. Prețuri curente trimite gratuit:

Zámborszky és Társai

fabrică brevetată cu motor automat petru tăiat de lemne b. t.

BUDAPEST, V. Vigszinház-utca No. 3.

LIPCSEI KÁROLY

LĂCĂTUȘ DE EDIFICII ȘI MOBILE

Pregătitor de griloaje de sîrmă, paturi și mobile de fier
Budapest, VII., str. Alsó Erdősor 1.

Pregătește tot felul de plăci de oțal nesurăietoare, vase de vapor, apoi mobile de fier, dricale de sîrmă, grilaj opinos de oțal, sîrmă, ciururi, precum tot felul de lucruri ce cad în această branșă, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Prețurile dricurilor de sîrmă: { cu ramă de fier bucata 11 cor.
" " " lemn " 7 "

In atențiunea comunelor bisericesti!

Pregătesc în timpul cel mai scurt posibil după comandare, în ori ce stil, edificii, decorări externe și interne, statue de biserică, de grădini și de salon, după modeluri sau turnare, morminte frumoase de piatră sau cement dela 50 cor. în sus, precum ori și ce se ține de sculptorie.

Osváth I. Antal, sculptor

Nyiregyháza, strada Kossuth nr. 51.

Telefon 551.

Recunoscut ca cel mai bun.

Telefon 551.

Imprumut de BANI

pe casă și pământ până la cele mai înalte prețuri solvibile și în rate mijlocește pe

10, 15, 25, 35, 41, 50 de ani

KLEIN JÓZSEF Arad, str. Radnai 10.

Reprezentantul casei de păstrare din Sibiu,

unde sunt de vândut pe lângă prețuri moderate și favorabile de solvit următoarele case private și de închiriat: anume Lóvész-u. 3a. cu etagiu. Lipót-u. 12a. Lipót-u. 13. Lehel-u. 19, căși parter, și în Micălaca nouă lângă motor casa nrul 440, care ca edificiu nou cu 3—4, eventual 5 chilii, cuină, cămară și scaldă se vinde în rate pentru 6500 cor.

Fabrici de mașinării și plăci pentru
ciur edificare de mori a lui

GRAEPEL HUGÓ

Budapest, V., Váci-ut 40—46.

Recomandă locomobilele sale originale cu vapor Marshall, cele mai noi fabricate proprii: ca mașini de trierat și mașini combinate pentru trieratul bucatelor și a trifoliului; singuratiche mașinării de moară, asortiment complet pentru aranjarea morilor și triere economice.

Ciur de ales
sămânță cu
brevetă a lui
Graepel

care s'a probat
cu cel mai
mare succes,

și din care
s'a spedit până acum circa 8000 bucăți.

Acest ciur îl trimite pe 14 zile de probă la ori care mașină de trierat, și-l primesc îndărăt, dacă nu va fi mai bun de cât ori-care altfel de ciur.

Catalog economic, descrierea ciurului, modele, precum și broșura cu mulțime de epistoale de mulfumiri și recunoștințe, se trimite gratis și franco.

Frideric Hönig

Turnătorie, fabrică de clopote și metal,
arangeată pe motor de vapor.

Arad, strada Rákoczi Nr. 11-28.

S'a fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare
medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de platire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte clopote, la turnarea unui și aceluiași clopot tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% at greutatea metalului.

Recomandă tot-odată clopote de ferce se pot învîrți și postamentele de fer, prin, a căror întrebuintare clopotele se pot scuti de crepat și chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără-ca să se clătine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o supra-solvire nelsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimite gratis.

Dacă vrei să cumperi ghete bune și țitoare

ne lănează prețuri ieftine
să te adresezi la pantofarul

Czernóczy Mihály

ARAD, str. Kossuth nr. 67
care are mare asortiment de ghetă pregătite de el însuși.

Comandă după măsură se fac prompt și ieftin.

Toată imitarea și reproducerea va fi pedepsită.

Unicul veritabil e Balzamal Thierry

provăzut cu marca „Călugărița verde“ sub scutul legii. Cel mai vestit și neîntrecut medicament contra pertubațiilor de mistuire, sgarciuri de stomac, colică, cathar, dureri de pept, influență etc., e foarte bună la începutul tuberculozei. Se capătă în 12 sticle mici, sau în 6 duble, ori în una mare deosebită provăzută cu incuie-toarea patentată. Prețul 5 cor. cu porto.

Usoare Centifolia Thierry recunoscută ca „non plus ultra“ contra rănilor vechi, aprinderi, vătămări, râniri, precum și tot felul de umflături. 2 borcane cu 3 cor. 60 fl. cu porto.

Banii se trimit înainte ori se ridică prin rambursă.

Apotheca Thierry in Pregreda

Măgă isvorul mineral de apă aeră Rohitz Sauerbrunn. Depozite în următoarele apotheci: în Arad la FOLDES KELEMEN și la HAJOS ARPAD.

Atenție! Fac atenții mai ales pe revanzători să fie atenți la cumpărare și comandă la balzamal meu brevetat prin lege. In senzul §§-lor 23 și 25 se espun toți cei ce nu cumpără balzamal pregătit in apoteca mea, ea altul fals și care nu este provăzut cu brevela „Călugărița verde“, dar mai ales revanzătorii se pedepsece cu o pedeapsă de 4000 coroane sau cu închisoarea corăzpunzătoare de un an. Tot așa stă lucrul cu celelalte amestecături fără orice preț srigate în pietă, cari însă nu sunt bune numai pentru a stoarce și înșela publicul.

Sa fondat in anul 1868.

BÁLINT JÁNOS următorul lui SILBERMANN J.

măestru de cojoace și căciuli, precum și institut de plissé în

Temesvár-Gyárvaros

Andrássy-ut nr.7, peste drum de frații Deutsch.

Recomandă magazinul său abundant adjustat și ot felul u de fabricante proprii de

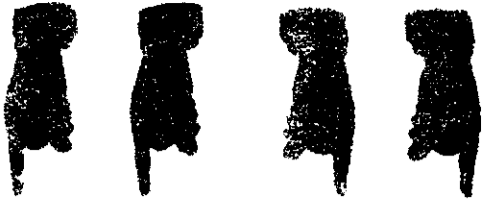
piei perziane, piei veritabile de Ardeal negre și țestoite, piei de lipsca, căciuli pregătite din pă-nură Kriemer.

Mare magazin în tot felul de modă nouă de pălării pentru bărbați și copii
mal departe am piei veritabile din țară și străinătate, precum perziane KRIEMER, farbuite de Lipsca, precum și de măt alb.

La institutul meu de plissé se primește tot felul de halne pentru plissé, din loc și provincія.

Prețuri moderate, serviciu prompt!

Producere la mic și mare. — Comandele din provincія se execută prompt și repede.

GROSZ NAGY FERENCZ

farmacie și laborator
de articole cosmetice

DEBRECZEN, colțul străzii Șaş

recomandă cele mai renumite medicamente ale sale.

132 de ani cu bun renumé!!

Hajduság!
Bajuszpodró.

Pomadă de mustață DE HAJDUSÁG!

Mustața e frumoasă
dacă întrebuințezi
pomada Hajduság.

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea muste-telor, pregătită din materie neunsuroase. Efectul se vede foarte lute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 50 fl. Prin postă se trimit numai 3 borcane cu 2.15 Cor. Pe lângă rambursă gratuit.

Balzamal reșesc

contra podagrei și a reumei,
recunoscut mai bun medicament de în-treaga lume.

O sticlă 2 cor. In provincie 2 cor. 50 fl. 3 sticle 6 cor. 65 fl. pe îngă rambursă gratuit. Medicament îngăduit de către ministrul de interne.

CREMA FAY.

O mare bucurie poate fi pentru dame, că am în-ventat un medicament, unicul, ce nu-i stricăcios pentru pielea feței.

Știind că toate alifiiile de pân'acum pentru înfrunșetarea feței sunt stricăcioasă, după multă străduință mi-a succes, se inventez un medicament nestricăcios. Nu conține mercuriu, prin urmare:

Crema Fay e unica nestricăcioasă contra piștrurilor, Iubri-ților și alte boale de piele.

Crema Fay deăltură ori ce beșicătură, peclugni și ori ce pată.

Crema Fay face să dispară sbărciturile, fața pielei o face mai fină și mai curată.

Crema Fay nu conține nici plumb nici mercurul, și astfel nu e stricăcioasă.

Crema Fay nu conține materii unsuroase, e în formă de spumă, cu miros plăcut și nu face să lucească fața.

Crema Fay se poate folosi și ziua, deoarece nu conține un-soare și suplinește bine poudra.

Un borcan de CREMA FAY 1 cor. Săpunul Crema Fay, regele să-punurilor de toaletă: 1 cor.

Pudra Fay întrebuințată cu crema cu tot redă feței o culoare frumoasă, purpurie. O cutie 1 cor.

Pentru sulemenirea feței corespund trei culori, de-schisă nrul 8, roșie nrul 12 și roșie închis nrul 13, deci la comandă rog să vă provocați la numeri. Acestea alifii sunt atât de naturale, încât ori cine le poate întrebuința fără se observa însă. — Un borcan 4 cor.

Apă de piștrui. Cel mai bun medicament pentru delaturarea a piștrurilor efect admirabil, căci îndată redă feței culoare curată, și nu-i stricăcios. Prețul unei sticle 1 cor. 20 fl. Săpun de fiară pentru aceasta apă 80 fileri.

Medicament pentru vopsirea părului în culori blond, brunet și negru. Efect la moment. O singură vopsire e îndajuns, ca păr-ral sau mustața o lună să aibă culoarea ce-o dorește. Nu înasprește păr-ul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor., ce e de ajuns pe un an întreg.

Picturile Senega pentru piept. (Contra tusei și a astmei.) — Iarnă in-deosebi pe vremea, când e noros mulți sufăr din tuse, respinare nere-gulată, astmă, nădușeală etc. Aceste boale îl istonesc pe om în un grad, că de multeori abea poate să doarmă, asudă, are dureri de cap, spate. De toate acestea se poate mântui ușor, dacă întrebuințează Pic-turile Senega pentru piept. Prețul unei sticle 1 cor. 40 fil.

Blenorrhin este cel mai bun medicament pentru boale veuerice atât la bărbați cât și la femei. In o săptămână depină însănătoșare chiar și la morburile vechi. Mare discreție, pe din afară cu inscripție »Coloniale«. Prețul unei sticle cu cele necesare ce ajunge se vindece pe femeie sau bărbat, 3 cor. 50 fil.

Pilule Resanguin, unicul medicament în caz de neregularitate periodică, la dureri ascunse și la răceți de acest soi. Inecat durerile, la moment redă sănătatea. — Un borcan 2 coroane.

Picături indiane pentru dinți alui NAGY. Freclnd ginginele cu ele, du-derile de dinți provenite din ori ce cauză, ncecează la moment. O sticlă 70 de fil.

FARMACIA GROSZ NAGY FERENCZ DEBRECZEN.

comandele pentru liferarea se face cu reintoarcerea poștei în întreaga țară.

Au sosit obiecte de ocaziune!

Brunner Béla

prăvălie de modă și specialități.
Arad, în piața Szabadság nrul 20.
(Strada Forray, palatul contelui Nádasdy.)

Recomandă magazinul său bogat de marfă, unde se pot căpăta cele mai frumoase cadouri de ocaziune.

Pălăriile cele mai moderne, cămeși, gulere, mănuși, cravate, batiste, ciorapi etc.

Mare asortiment de coloniale Franceze și Engleze.

Mare fărğ de ocaziune!

Prețuri ieftine! Serviciu prompt!
Comandă din provincie se efectuiesc la moment

Fabrica de metale a lui

Dénes Béla

Oradea-mare (Nagyvárad)
Fabrica: Kossuth Lajos u. 2. — De-
pozitul fabricii: Nagyvárad, Bémer-tér.
In Budapesta Király u. 13.

Cadouri de nuntă și de ocazie se se află exclusiv numai în depozitul de fabrică din Bémer-tér.

Nou

atelier de modă pentru pălării de dame!

Am onoare a aduce la cunoștința P. T. public, că am deschis

atelier de modă pentru pălării de dame
in Arad, strada Deák Ferencz Nr. 2 (casa lui Sebesy), care va corespunde timpului și gustului modern și tuturor pretenziunilor de azi.

In magazinul atelierului meu, se păstrează in permanent cele mai frumoase modele esite dela firmele cele mai distinse. — Asortiment mare de pălării de doliu. — Străformări și alte lucruri aparținătoare acestei specialități, se execută punc-tual și cu prețuri moderate.

Comandele din provincія le execut cu cea ma mare promptitudine.

Se roagă de partinire:

AMTMANN ANNA

ARAD, strada Deák Ferencz Nr. 2.

Vânzare de VIN

în mare și mic,
producțiune proprie,

din podgoria Șiriei.

Vin nou alb, litra	—	cor. 52 fl.
Vin vechiu alb	—	64 "
Rizling alb	—	80 "
Schiller (roșu)	—	56 "
Vin roșu vechiu	1	" — "
Rachiu de drojdie, fabricat pro- priu, rafinat și rachiu de prune	1	60 "
Pelin sârbesc, veritabil	1	20 "

Se poate căpăta la

Quirini Sándor,

Arad, Aulich Lajos-utca 7/e.

EGYEDÜLI SÖSBORSZESZ, MELY JÓTEKONY CZÉLT IS SZOLGÁL.

A LEGJOBB SÖSBORSZESZ MINDENÜTT KAPHATÓ

FABIÁN LAJOSNÁL GYULÁN

VÉDJEGYZETT OZIMKE

FABIÁN LAJOSNÁL GYULÁN

30 HÉTERES, 1 KORONÁS ÉS 2 KORONÁS ÜVEGKÖRÖK.

Megrendelhető: FABIÁN LAJOSNÁL GYULÁN

5% A "JOZSEF FÖHERCZEG SZANATORIUM EGYESÜLET" JAVÁRA.

Câți suferitori sunt

cari mereu caută leac de vindecare contra boalei lor și abea poate să găsească adevăratul leac. Miile de epistoale de recunoștință adevărate, că contra durerii de

muschi, rupere

și la alte dureri porvenite din răceală

unicul medicament mântuitor și de dureri atințeri este

Spirtul vin galic de sanatorium a lui Fábian

Se poate comanda la **Fábian Lajos, Gyula** (cottage Békés)

in comanda de 30 fl., 1 cor. și de 2 cor.

Comande prin poștă peste 5 coroane, se trimite franco cu rambursă.

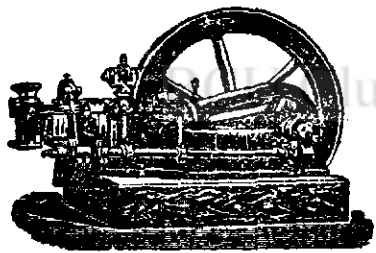
Assael Jakab Fiai

atelier de mașini, pregătitor de motoare cu gaz și benzin

ARAD, Piața Andrassy Nr. 17.

Pregătim tot felul de mașini după model sau desen, tot așa efectuăm și dregerea conștientioasă

de locomobile, mașini stabil și de trierat, motoare

Pregătim răsfoite de cucuruz nouă și după modelele noastre proprii.

Atelier de dregere pentru tot felul de mașini pentru economie. — Cele trebuincioase pentru mori, precum și transmisii și roțile pregătim ieftin și prompt.

Tot astfel primim transformarea a tot felul de motoare de gaz, petrolu și benzin.

HOTELUL CEL MAI SPLENDID ARANJAT, RESTAURANT ȘI CAFENEA. — In centrul orașului.

Központi Szálloda — Hotel Central

Telefon 89L

ARAD

Telefon 89L

LOCUL DE STAT A TRANVAIULUI.

Iluminare electrică, telefon, băi, cafenea, grădină, mâncări franceze și ungurești.

Comande pentru prânzuri sau cercuri familiare, sau pentru nunți se fac în modul cel mai prompt; afară de aceia saleturi acomodate pentru diferite soci-tăți sunt la dispoziție în toată vremea.

SALĂ DE BAL.

Cele mai escelente vinuri de podgorie, Rajna și Bordeaux. — Tot felul de sampanie din țară și străinătate.

Sprrijinal on. public și cere cu toată stima

Nagy Jajos, hotelier.

Serviciu escelent!

Nu-ți asudă mai mult picioarele

dacă întrebuințezi

„Sudin”

cel mai potrivit medicament al timpului modern contra asudării mânilor și a picioarelor. După întrebuințarea unei sticle, deplin succes.

Prețul 1 cor. cu pene cu tot. Pregătitorul:

Dacă vrei întrebuința distrugător de bătăuri numit

„Togo”

fără nici o durere te vei scăpa de bătăuri.

Prețul unei cutii 1 cor.

Acesta e pregătit — și adus în circulație după metoda profesorului japonez Dr. Takacu — de către

Farmacistul Nagy Kálmán Nyiregyháza

— Expediție promptă prin poștă. —

Prima Lugojană fabrică de cement și betonizare, întreprindere pentru edificări.

Fabrică în drumul Buziașului în fața casei de vamă.

KNOTT JOZSEF

Cancelaria de zidre: Telefon-nr. 119.

În fabrica mea sunt aplicați numai indivizii cei mai buni de lucru din capitală și mă rog, că precum până aici, așa și de aici înainte să fiu cercetat cu toată încrederea.

Primesc toate lucrurile aparținătoare acestei branse și susțin o magazină bogată de cement pentru țevii, sirme, trepte de piatră, vălăe, petrii la hotare, sămănătoare, fundamente la cuptoare, cruci la morminte. — Primesc mai departe edificare și betonizare de poduri mari și mici, conducteri de apă, vaduri, podimentare de teras, provederea pe din jos a pereților cu table de mozaic, precum și

cu table de cement în diferite culori.

Vinderea în mare și mic a cementului de Portland și România.

Pentru pregătirea și calitatea celor aici înșirate primesc și oferesc garanție.

La dorință servesc bucuros cu planuri și pliniminare de spese.